БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

43-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 26 (11002) | 1966 оной февралиин 1, вторник | Сэн 2 мүнгэн

ҺААЛИШАД АМЖАЛТАТАЙ

ХЭЖЭНГЭ. Культурын байшан соо һаалишад олоороо сугларан-хай. Хэжэнгын совхозой главна зоотехник нүхэр М. Х. Хантаев үнгэрһэн хэһэн хүдэлмэриин дүн согсолжо, табан жэлэй түрүү-шын жэлдэ хараалагдаһан зорил-гонуудтай танилсуулба.

Энэ ажахыдамнай жэшээтэ байдаар хүдэлдэг һаалишад олон юм. Совхозой түрүү һаалишадай нэгэн Юмжид Намжиловна Дам-баева үнгэрһэн жэлдэ үнеэн бү-риһөө 2297 килограмм һү һаа-ба. Тэрэ гуша гаран жэлдэ Тан-ха гүүртэдэ хүдэлжэ байдаг. Хэлайтын түрүү һаалишан Не-гея Цырендылыкова аймаг соо-гоо шалгараа. Нёдондо үнеэн бү-риһөө 2653 килограмм һү һаа-һан юм. Түрүүшүүлэй тоодо һаа-лишад Варвара Урбазаева, Алек-сандр Золтоев тэгшэд ороно. Эдэ-нэр социалис мүрысөөндэ эдэбхи-тэйгээр хабаадажа, нэрэ алдараа дуурхуулжа байнад.

Суглаанда хабаадагшад ажа-хайгаа амжалта тухай хөөрэл-дэжэ, ерээдүйн хажуугаар саашадаа ямар зорилго бэелүүлхэ тухай-гаа хэлсээ. Һаалиин гүүртэнүү-дэй даагшад А. Радионов, Ц. Тог-тохов гэгшэд үгэ хэлэхэдээ, пар-тиин XXIII съездын хүндэлэлдэ мүрысөөнэй эршэ хүсые улам ехэдхэжэ, энэ оной нэгэдэхи кварталай түсэбые мартын 20 болотор дүүргэхэбди гэжэ мэ-дүүлбэ. Энэ зүблөөн дээрэ ажа-лаараа шалгарһан һаалишад Хүн-дэлэлэй грамотануудта, үнэтэ бэ-лэгүүдтэ хүртэбэ. Олон һаали-шад ажалай нэмэлтэ түлөөһэ... Энээндэ бүхыдөө 26 тугал, ... поршоонхо, 64 центнер ороо-... үгтөө.

Мүнөө хэжэнгынхид республи-кын хэтороо дэлгэрһэн мүрысөөн-дэ эдэбхитэйгээр хабаадалсахын түлөө ехэ уялгануудые абажа байна.

Д. САМБУЕВ.

12 ҮДЭР СОО

Охин-Булагай совхозой 3-дахи отделениин Доодо-Хоолой гэжэ газарта байдаг отарын хонидой байрада заһабари шухала хэрэг-тэй болобо. Юуб гэхэдэ, хонид хурьгалуутай байгаа ха юм. Тии-мэ шахардуу сагай тудаад бай-хада хонидой байрые түргэн бэ-лэн болгохо хэрэг гараба.

4-дэхи барилга-хабсарал-гын управлениин барилгашадай бригада тэрэ хүдэлмэрине даа-жа абаһан байгаа. Бригадын гэ-шүүд булта залуушуулһаа бүри-дэнэ.

Залуу барилгашад А. К. Глуш-ко, П. И. Глазков, Г. Г. Асеев, Л. Е. Ефимов болон бусад 1200 толгой хонидой байрые заһалжа, тэдэнэр шэнээр һэльбэн бариха-даа 12 үдэрэй туршада бэлэн болгоһон байна.

Хонидой тэрэ байра дулаан, ехэ һайнаар заһагдан баригдаа.

Г. ГРОМОВ.

ШЭНЭ ХҮСӨӨР, ШЭНЭ ЭРШЭЭР

Нэгэ фермэ тухай хэлээебди. Жэл дүүрэхээ байхада, Аргадын совхозой Аразагуунай һаалишад мүрысөөндэ илажа гараба гэһэн суу тараһан юм. Ямар амжалта туйлаһан байгааб? Эндэхид үнеэ-дээ һайнаар харууһалжа, һаа-лиия горитой дээшэлүүлээд, гү-рэнэйнгөө түсэбые 125 процент бэелүүлээ бшуу.

Энэмнай ехэхэн амжалта. Хүн бүхэнэйнь ажал дээрээ оролдосо үүсхэлтэйгээр хүдэлһэнэй ашаар туйлагдаһан хэрэг. Тиимэ байн-гүй яахаб даа. Һаалишад Вален-тина Дамбаева, Цырма Ринчино-ва, Марфа Доржиева болон буса-дуудай һайнаар ажаллаһанда ха-маг хэрэгынь урагшатайгаар бү-тээгдээ ха юм.

Хайшан гээд эндэхид ажалла-һан, ямар түрүү онол арганууд хэрэглэгдэһэн байнаб — энээн тухай фермые даагша нүхэр Бальжанова:

— Фермымнай малшад анхан ехэ зорилгонуудые табиһан юм. Энээнээ дүүргэхын тулада орол-доо даа. Үнеэдээ зунай бэлшээ-ридэ гаргаад һайнаар адуулаа. Үдэртөө гурба дахин һаагдаа, зоотехническэ заабаринууд нари-наар сахигдаа. Түрүүшынхеэ ту-галлаһан үнеэд һайнаар харуу-һалагдаа. Һаалишад ганса зун-даа бэшэ, харин үбэлэй үедэ ехэ һү һаахые оролдоно. Ажалдам-най түрүү арганууд үргэнөөр хэ-рэглэгдэнэ, — гэжэ хөөрэнэ.

Урдань фермын малда бүдүүн тэжээл буйлуулагдажа үгтэдэг-гүй байһан юм. Мүнөө тэжээл бэлэдхэдэг тусхай кухни түхеэ-рэгдэжэ, тэрэнэй бүхы ажалые Чойбон Ламожапов Дынсэма һам-гантаяа хэжэ байна. Һолоомон гидролизно аргаар буйлуулагда-на. Хоног бүридэ табан тонно хүрэтэр эһээгдэдэг. Тиигэжэ һаамхай үнеэн бүридэ 30—35 килограмм шэмэтэй тэжээл үг-тэдэг болоо.

Энэ аргань мүнөөшье хэрэг-лэгдэжэ, һү һаалинь нэмээгдэжэ байна. Жэлэйнгээ түсэбые дүүр-гээд байхадаа, фермыцхид ехэ зорилго урдаа табинхай. Энэ оной нэгэдэхи кварталай түсэбые бол-зорһоонь урид дүүргэхээр шии-дэбэ. Энэнь КПСС-эй XXIII съезд-дэ ажалай бэлэг болохо. Һай-наар, оролдосотойгоор ажаллаа һаа, эдэнэр үгэдөө хүрэхэ байха.

В. ГАРМАЕВ.

Баргажан.

ОН БҮРИ ОНШО ОЛОНО

Трактор, машинануудые богони болзорто, һайн шанаргайгаар заһабарилжа абаха гээшэ бараг хэрэг бэшэ. Энээндэ һаад тойбо татаха юумэн олон дайралдадаг. Заһабарилга хэхэ мастерскойн байхада запчасть дуталдадаг. Зарим ажахыда һайн мастерской байхагүй.

Эдэ бэрхэшээлнүүдтэй оролдоһоор колхоз, сов-хозуудай механизаторнууд жэл бүри оншо нэмэ-жэ, олон юумэ өөһэдынгөө хүсөөр хэдэг болон-хой. Жэшээнь, тракторай блогой хуушархада урдань хаядаг байгаабди. Харин мүнөө тэрэниие зуража, дахин хүдэлхөөр болгонобди. Тракторай рамын муудахада, Шэнэ-Бэрээнэй заводто абаа-шажа заһуулдаг һэмди. Мүнөө энээниие өөһэ-дынгөө мастерскойдо заһаха дүршэл олгогдонхой. Энэ талаар Погранична совхозой мастерскойн (даагшань нүхэр Костычев) механизаторнууд ехэ эдэбхи үүсхэл гаргана.

КПСС-эй XXIII съездые ажалай амжалтаар угтаха гэһэн мүрысөөн аймагай механизаторнуу-дай дунда үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Тиигэжэ хаба-рай тарилгада хэрэглэгдэхэ трактор, машинануу-даа болзорһоо урид, һайн шанартайгаар заһа-барилжа дүүргэхын хойноһоо эрмэлзэнэ. Мүнөө үедэ колхоз, совхозуудта тракторай плугууд за-һабарилагдажа дүүрэхэ дүтэлөө. Тракторнуудай заһабарилгашье хахадлаха болонхой. Энэ мүры-сөөндэ Хяагтын совхозой механизаторнууд ту-рүүлжэ ябана. Эдэнэр трактор заһабарилха түсэ-бөө 63 процент дүүргэнхэй. Һүүлээрнь Погранич-на совхозой механизаторнууд ороно. Заһабарилга хаа хаанагүй бригадно-узловой аргаар хэгдэнэ.

Тиигэбэшье запчастьнууд дуталдажа, заһаба-рилагшадай хүдэлмэри ехээр гэдэргэ татагдана. Илангаяа сеялкэнүүдтэ шухала хэрэгтэй часть-нууд байхагүй.

Заһабарилгын мастерскойгүй Ехэ-Нугын сов-хоз капитальнаар заһабарилха тракторнуудаа Шэнэ-Бэрээнэй заводто тушаажа, тэндэһээ заһагдаһан трактор аба-на.

Г. ГАНТИМУРОВ,
Хяагтын үйлэдбэриин уп-равлениин главна инженер.

ТҮСЭБӨӨ ҮЛҮҮЛБЭ

Үнгэрһэн жэлэй дүн сог-солходо, Ленинэй нэрэмжэ-тэ колхозой (Баргажан) һаалишадһаа Мария Рад-наева түрүүлһэн байшоо. Түсэбөөр хараалһан 205 центнерэй орондо 214,3 цен-тнер һү һаажа гүрэндэ ту-шаагаа. Энэ болзорто үнеэн бүриһөө һааһан һүниинь 1122 литр болоно. Мария Раднае-ватай хамта хүдэлдэг Баль-жин Батуева мүн лэ муу бэ-шэ амжалтатайгаар шэнэ жэлээ угтаһан. Даажа аба-һан 18 үнеэнһээ толгой бүриин тугал абажа тэн-жээгээ, үнеэн бүхэнһөө һаа-һан һүниинышье түсэбөөр хараалагдаһанһаа үлүү бо-лоно.

Р. БУДАЕВ.

СЭЛГЕЭХЭН НЮТАГ СЭЛЭНГЭЭРНАЙ

Түл абалга түлэг дундаа

Аймагай колхоз, совхозууд та-бан жэлэй түрүүшын жэлэй үбэ-лэй үедэ дүн хамта 44 мянгаад хурьга абаха түсэбтэй юм. Ян-вариин нэгэнһээ хойшо арба мян-га шахуу түл абтаад, урда ур-дынхиһаа эмхитэй һайнаар түл-жүүлэгдэжэ байна.

Энэ жэлдэ аймагаймнай оло-хон хонишод хонин бүриһөө хурьга абахын түлөө оролдоно. Жэшээлхэдэ, Юрөөгэй хонишод абтаха ёһотой арба мянга таран хурьгадайнгаа тэн хахадһаа үлүүень мүнөө үедэ абаад байна. Тэрэшэлэн Тельманай, XX парт-съездын нэрэмжэтэ колхозуудай хонишодые жэшээ болгон дурда-маар.

Тобшолон хэлэхэдэ, мүнөө үедэ аймаг дотор хонишодой эгээн ха-рюусалгатай шалгалта — түл абалга түлэг дундаа ороод ябажа байна.

Бүшэмэг үдхэн ногоон ургахал

...Улам үдэжэ байгаа нииитын малые бардам хүрэхэ үбһэ тэ-жээлээр хангахын зорилгоор бү-хы сабшалан дээрэһээ гектар бү-риин 8 центнер, тиихэдэ үһалаг-дадаг талмайһаа 10—12 центнер гэхэ гү, али хамтадань 190—200 мянган центнер эрхим ша-нартай үбһэ хуряажа абахабди гэжэ аймагай луговодууд үгэеэ үгэнхэй.

Мүнөө эдэнэр хэлэһэндээ хү-рэхын тула хэр ажаллажа бай-наб? Аймагай луговодууд хэлэ-һэнээ хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ эхилбэ. Мүнөө сабшалан дээрэ 10.000 гаран тонно наг шэбхэ, 6000 гаран һургааг, мүн тиихэ-дэ 234 га газарта аммнагай үһа гаргахаһаа гадна, 200 мянган дүрбэлжэн метр талмайда тошон халяагдаад байна. Саашадаа хэг-дэхэ бүтээгдэхэ юумэн үшөөл ехэ. Тиимэһээ ажахы бүхэниие амяар амяарнь абаад үзэхэ болоо һаа, бүришье эли тодо боложо үгэнэ. Жэшээлхэдэ, Жаргалан-тын луговодууд болон комсомол-залуушуул «Герасимовска хүдэ-лөөнэй һураг сууень һэргээн ба-даруулая» гэһэн Буряадай луго-вод А. И. Батышевай нээмэл бэ-шэг зүбшэн хэлсээд, тодорхой даабаринуудые туд бүри абанхай. Тиихэдэ бэшэ ажахынуудта, нэр-лэн хэлэбэл, Поёхоной болон Үбэр-Зөөхэйн колхозуудта саб-шалан һайжаруулха талаар үгэ зугаа үнихэнэй гарадагшье һаа, бодото дээрээ үрэтэй юумэн хэг-дэнэгүй. Эндэхи луговодууд хэрэг ажалдаа үшөөл халан ороодүй байһаар.

С. СЕРГЕЕВ.

ТҮРҮҮШЫН ШЭНЭ ХЭРЭГСЭЛ

Галуута-Нуурай барилгын материалнуудай комбинат арболидаар хэгдэһэн панель гаргадаг болохын тула удаахан саг соо бэлэдхэл хээ.

Шэнэ продукци үйлэдбэрилгэдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри һайнаар ябуулагдаа.

Табан метр утатай, нэгэ метр үргэнтэй түрүүшын арболитна панель үйлэдбэриһөө гаргажа, январиин 29-дэ хатаалгада табигдаба. Барил-гын энэ материал Сибирь болон Алас-Дурна зүгтэ эгээн түрүүн ашаг-лагдахань.

Ф. БАШУХАЕВ.

ГРАФИГАА УРИДЛАҺААР

Үбэлэйшье үедэ уһан замша-гай хэхэ ажал таһалдадаггүй. Байгал-Сэлэнгын техническэ уча-стогай хүдэлмэришэд КПСС-эй XXIII съездын нээгдэхэ үдэр хү-тэр олонхи суднануудай заһа-бари дүүргэхэ зорилготой.

Жэлэй түрүүшын үдэрһөө гра-фигаа уридлажа ябаһан Михаил Степанович Антоновой бригада ... жэшээ харуулан хүдэл-... Энэ бригадынхид сөө-... соо хүргэгдэһэн суднануу-дые хобхолжо, заһабарида бэлдэ-хэ талаар ажал ехэтэй хүдэлмэ-ри һайнаар дүүргэнэ.

Техническэ участогай мастер-скойнуудта суднануудай двига-тельнүүд узловой аргаар заһаба-рилагдана. Слесарьнүүд Валерий Юшин, Виктор Рыжаков, Степан Падерин гэгшэдэй заһабарилһан двигательнүүд гансал эрхим ша-нартайгаар тушаагдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарһаа): Сэлэнгын техническэ участогай токарь В. Гашко, слесарь П. Кра-пива гэгшэд заһабариһаа гара-һан деталь шалгажа байна.

Д. БАЛДАНОВАЙ фототекст.

ТАРИЛГАДА БЭЛЭДХЭЛЫЕ ШАЛГАХА

СССР-эй Арадай хиналтын комитедтэ

СССР-эй Арадай хиналтын ко-митет хабарайнгаа тарилгада кол-хозууд, совхозуудай хэр бэлэн бо-лые энэ жэлэй февраль—ап-рель соо хаа хаанагүй шалтаха ... шиидхээ. Энэ шалгалта хү-дөө ажахыгаа саашадань хүгжөө-хэ талаар КПСС-эй ЦК-гай мар-тын, сентябриин Пленумүүдэй гаргаһан шиидхэбэринүүдые дүүр-гэдэнь нютагай партиина, со-вет зургаануудта туһалха зорил-готой юм.

Колхозууд болон совхозуудта— үйлэдбэриин-финансын түсэбүү-дые, отделени, бригада ба звено-нуудта—хүдэлмэриин түсэб, даа-баринуудые табилгын шанар шал-гагдаха болоно. Шалгалтада хабаа-гшад ажахын тоосоо, кредит-тын ба мүнгэ табилгын шэнэ ... нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлгын асуудалнуудта, газар тарялан-... мал ажалай болбосорол дээ-шэлүүлхэ, газар эдлэлгын хэрэг ... харуулха, илангаяа үһалалга ... хамаг налхи хатаалгын хэмжээ ябуулгануудые дүүргэлгэдэ гол анхаралаа хандуулха ёһотой.

Мүн үрэһэ сэбэрлэн бэлдэхэ, хадагалха хэрэгтэ; хүдөө ажахын техникэ бэлдэлгэдэ, түлишэ болон түрхихэ материалнуудай шухала нөөсэ бии болголгодо; минеральна үтэгжүүлгэ зөөжэ асаралга, ню-тагай үтэгжүүлгэ суглуулгада, тэ-дэниие зүбөөр хадагалха, хэрэглэ-хэ асуудалнуудта; бригадирнууд, звеньеводууд, механизаторнуудые һургаха, һэльбэн бэлдэхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдаха ушар-тай. Гэхэтэй хамта хүдөө ажахын захилнуудые промышленностиин зүгһөө хэр дүүргэжэ байһыень шалгаха шухала.

СССР-эй Арадай хиналтын ко-митет энэ шалгалтадаа үйлэдбэ-риин түрүүшүүлые, мэргэжэлтэдые, хүдөө бэшэгшэдые, проф-союзай эдэбхитэдые, «Комсомолой про-жекторэй» отрядуудай гэшүү-дые олоор элсүүлхыень арадай хиналтын республиканска, хизаа-рай, областной городской, район-но комитедүүд ба бүлэгүүдтэ һанамжалан дурадхаба.

Энэ шалгалтада СССР-эй Хүдөө ажахын, Тракторна ба хүдөө ажа-хын машина бүтээлгын, Автомо-бильна промышленностиин, Хи-мическэ промышленностиин, Ма-териально-техническэ хангалгын талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедэй, «Союзсельхозтехникэ» гэжэ бүхэ-союзна нэгэдэлэй харьяата эмхи-нүүд болон предприятинууд ха-баадаха байха.

МОСКВАҺАА МЭДЭЭСЭЛ

Гаванска конференциин делегадууд Москвада

Гаванада болоһон гурбан ту-биин арадуудай һанал нэгэдхэхы түрүүшын конференциин олохон делегадууд СССР-тэ ерэнхэй.

Эдэнэр Азиин болон Африкын оронуудтай һаналаа нэгэдхэхэ со-ветскэ комитедэй уряалаар Совет-скэ Союзай байдалтай, һаналаа нэгэдэлгын комитедэй хүдэлмэри-тэй танилсажа байна.

Айлшадай тоодо — Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын, Ниге-риин, Мозамбигай, Иранай, Боли-виин, Конгын (Браззавиль), Вьет-намай Демократическа Республи-кын, Урда Родезиин, Цейлоной, Анголын, Баруун Урда Африкын, Португальска Гвинейн ба Азиин, Африкын, Латиин Америкын бу-сад оронуудай түлөөлэгшэд бии. Тэрэшэлэн Урда Вьетнамые сү-лөөлхэ Национальна фронтһоо, Африкын национальна конгресс-һээ (Урда Африка) конференцидэ түлөөлэгдэһэн делегадууд СССР-тэ ерэнхэй байна.

(ТАСС).

Лал Бахадур Шастриин дурасхаалые мүнхэлхэ хэмжээ ябуулганууд тухай

ТАШКЕНТ. (ТАСС). Узбегэй ССР-эй Министрнүүдэй Совет Ташкентдэ наһа бараһан Индиин Премьер-Министр Лал Бахадур Шастриин дурасхаалые мүнхэлхэ хэмжээ ябуулганууд тухай тог-тоол гаргаа. Тэрэнэй үндэһөөр, Ташкентдэхи хоёрдохи Высоко-вольтно үйлсэ Лал Бахадур Шаст-риин нэрэмжэтэ үйлсэ болгогдон нэрлэгдэхэнь. Тэрэшэлэн Таш-кентдэ хүшөө бодхоогдохо, Ташкен-тын Декларациин баталагдаһан Узбегэй ССР-эй правительствын байшанда дурасхаалай самбар ха-дагдаха болоно.

Н. В. ПОДГОРНЫДО ХО ШИ МИН БЭШЭГ ЭЛЬГЭЭБЭ

Вьетнамда эсэргүү американска империалистнуудай эзэрхэг түрим-хэй ябуулгын хэгдэжэ байһантай шарамдуулан, Вьетнамай Де-мократическа Республикын Пре-зидент Хо Ши Мин СССР-эй Вер-ховно Соведэй Президиумэй Ту-рүүлэгшэ Н. В. Подгорныдо бэшэг эльгээбэ.

Американска империалистнууд 1954 оной Женевскэ хэлсээнүү-дые 11 жэл үлүүтэй сагай турша эбдэн таһалдуулжа байна, Ур-да Вьетнамые шэнэ түхэлэй коло-ни, США-гай сэрэгэй бааза болго-жо найдан, Вьетнамые амгалан ... нэгэдүүлхэ хэрэгтэ һаад ... татана гэжэ тэрэ бэшэг до-... хэлэгдэнэ. Мүнөө тэдэнэр ... нютагаархидай патриоти-... тэмсэлые бүдүүлиг зэрли-... дарахын тула Урда Вьетнам-... эзэрхэг түримхэй дай хэжэ байнхай.

США-гай империалистнууд Ур-да Вьетнамда ороһон бэрхэтэй байдалһаа мултархын тула, тэн-... американска экспедиционно ... бүри олон сэрэгшэдтэй, ... зэбсэгтэй болгожо, эзэрхэг түримхэй ябуулга бэелүүлэлгэ-... тула дахуул оронуудайнгаа ... сэрэгүүдые тиишэ эльгээлгэжэ за-... Тэрээнһээ гадна, США-гай империалистнууд социалис ла-герьта хабаатай бээе дааңги, сү-лөөтэ орон Вьетнамай Демократи-ческа Республикада агаарһаа доб-толдог болоһон байгаа.

Американска империалистнууд Вьетнамда эсэргүү эзэрхэг түрим-хэй дайгаа улам һүжэрөөхэ, үр-гэдхэхэ зуураа, «эб эетэй боло-хые» хүсэнэбди, «ямаршье усло-вигүйгөөр хэлсээ хэжэ эхилхээр бэлэмди» гэхэ мэтээр шашалдана. Энэнь дэлхэйн улад зониие, аме-рикан арадые мэхэлхэ зорилготой ябуулга болоно. Һаяхан Джонсо-ной правительство «Эблэрэлгын оно мүр бэдэрэлгэ» гэһэн нэрэтэй кампани үнгэргөө, тиихэдээ 11 пункттай дурадхал оруулба. Тэрэ-нэйнь гол удха юуб гэхэдэ: Хол-боото Штадууд Урда Вьетнамда үлэхэ, өөһэдынгөө байгуулһан хархис засаг захиргаае үлөөхэ, Вьетнамай өөһэд хоорондын зүри-шэлдөөе хэтын хэтэдэ байлгаха зо-рилготой.

США-гай правительство «эб-лэрхэ» шэнэ оролдолго түхайдаа мэдүүлхэ зуураа, Урда Вьетнам-дахи сэрэгүүдэй хүсые айхабтар яаралтайгаар нэмээнэ. США-гай правительство гүрдэхэ мүрдэхэ ябуулгаяа улам үргэдхэнэ, «хуу-харан хооһорһон газар болгохо» гэһэн политика бэелүүлэн, замдаа дайралдаһан бүхы юумые шатаа-жа, һандаргажа, үгы хэжэ байна.

«Эблэрэлгын оно мүр бэдэрхэ» гэһэн хэбэртэй американска кам-паниин эзэрхэг түримхэй дайгаа улам һүжэрөөхэ бэлэдхэлээ нюун далдалха зорилготой байһаниинь эли. Хори гаран жэлэй турша соо дайнай гасалангые бэеэрээ үзэжэ байһан вьетнам арад амгалан ажа-һуухые хэнһээшье ехээр хүсэдэг байна. Тиигэбэшье амгалан бай-дал тээшэ үнэхөөрөө бэеэ дааһан байдалһаа таһаршагүй юм. Манай газар дайда дээрэ американска эзэрхэг түримхэй хүсэнэй бии байһан сагта манай арад зон тэ-дээндэ эсэргүүсэн эрид шууд тэм-сэжэ үргэлжэлхэ байха. Хэрбээ США-гай правительство эбэй гү-римаар үгэеэ ойлголсохые үнэхөө-рөө хүсэбэл, Вьетнамай Демокра-тическа Республикын правитель-ствын дүрбэн пункттай хараа бо-долые мэдэрхэ, тиигэһэнээ бодо-то хэрэгүүдээр лаблан тодоруулха ёһотой. США-гай правительство Вьетнамай Демократическа Рес-публикые бомбодолгоёо, энээндэ эсэргүү бусад бүхы сэрэгэй ябуул-ганууд аа ямаршье условигүйгөөр эсэслэн болюулха зэргэтэй.

Американска империалистнууд-тай түримхэйшүүлдэ эсэргүү тэмсэл-дэнь, эхэ оронойнгоо бээе дааңги, сүлөөтэ байдалые хамгаалгадань вьетнам арадта дэмжэлгэ, туһа-ламжа үзүүлжэ байһанайнь тү-лөө аха дүү советскэ арад зондо, правительствада гүн гүнзэгы баясхалан талархалтай байһанаа Президент Хо Ши Мин вьетнам арадай үмэнэһөө, Вьетнамай Де-мократическа Республикын пра-вительствын үмэнэһөө элирхэйлэн мэдүүлбэ.

Президент Хо Ши Мин бэшэ-гэйнгээ түгэсхэл дотор иигэжэ бэшэнэ:

«Вьетнамда эсэргүү США-гай ябуулгануудаар иимэ айхабтар орёо бэрхэтэй оршон байдалай то-хёолдуулагдаад байхадань, Совет Социалис Республикануудай Сою-зай арад зон, правительство манай арадай үнэн зүб тэмсэлдэ үзүүл-дэг дэмжэлгэ, туһаламжаяа бүри ехэ болгохо, США-гай правитель-ствын «амгалан ёһоной» худал хуурмаг аашые эрид шууд буруу-шааха, Вьетнам ба Индо-Хитад тушаа Холбоото Штадуудай гар-гажа болохо хорото муухай ямар-шье аашануудта хаһа саг соонь һаад хэхэ гэжэ батаар этигэнэб».

(ТАСС).

И. В. БАБУШКИНАЙ ДУРАСХААЛДА

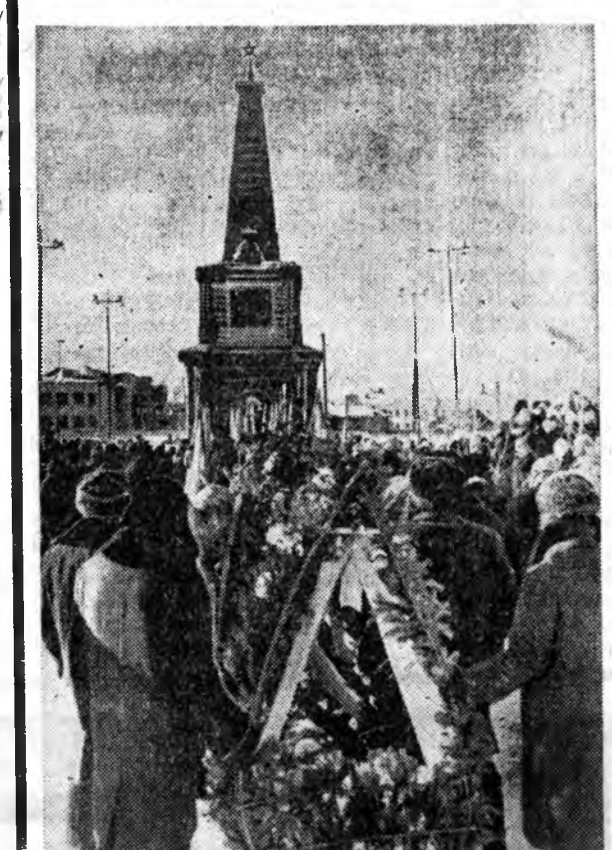

И. В. Бабушкинай хүшөөдэ ажалшад веногуудые табина.

Бабушкин город. Январиин 29. Хэдэн үдэр удаа дараа хүйтэн байһан аад лэ, гэнтэ дулааршаба. Сэн-хир арюун агаарта хабарай амисхаал үзэгдэхэдэл гэбэ. Үдэрэй хоёр час. Хүнүүд олоороо городой түб талмайн дунда Иван Васильевич Бабушкинай ду-расхаалда бодхоогдоһон хүшөө тээшэ яаранад. За-луушуулай хонгёо энеэдэн, шог зугаа нэрьенэ. Үб-гэжөөлшье наһатайшуул хүхюу баяртай.

Энэ үдэр городой ажалшад Владимир Ильич Ле-нинэй дүтын нүхэр, соратник, дүлэтэ революционер Иван Васильевич Бабушкинай саазалуулан буудуул-һаар 60 жэлэй ойе тэмдэглэхээ сугларба. Митингые горгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Щапов нээжэ, түмэр замай узелай парткомой секретарь нүхэр Звержевичтэ үгэ үгэнэ. Нүхэр Звержевич арад зоной жаргал сүлөөгэй түлөө Бабушкинай хэһэн алдарта тэмсэл тухай хөөрэжэ үгэбэ. Ендэртэ хойно хойно-һоо партиин Кабанскын райкомой, ВЛКСМ-эй Бу-ряадай обкомой, Зүүн-Сибириин түмэр замай дор-профсожой түлөөлэгшэд гарана. Тэдэнэр арад зоной үнэн хүбүүндэ магтаал соло дуудан, баатар нэрыень зүрхэндөө нангинаар хадагалжа ябаһан совет арадай ажалай амжалта тухай хөөрэнэд.

— Бидэнэр, пионернүүд, эсэгэнэрэйнгээ хэрэг ажалые үргэлжэлүүлэн, коммунизм байгуулагшадай эдэбхитэд болохобди,—гэжэ 36-дахи һургуулиин һу-рагша Галина Баранова хэлэнэ.

Митинг дээрэ городой хуушанай ажалуугшад Гри-горий Данилович Кочнев Дмитрий Павлович Мосо-лов хоёр 1905 оной революцида Мысовой станциин хүдэлмэришэдэй хабаадаһан тухай, генерал Меллер-Закомельскиин зэрлиг ааша тухай хөөрэжэ үгэбэд.

Үдэрэй гурбан час. Оркестрэй хүгжэм зэдэлнэ. 36-дахи һургуулиин директор Александра Михай-ловна Шеина Роберт Рождественскиин «Реквием» уншана. Хүнүүд малгайнуудаа абан зогсонод.

Митингын һүүлээр республикын партиина, проф-союзна болон городой олониитын түлөөлэгшэд хү-ндэтэ дүргэдэ баглаа сэсэгүүдые, веногуудые таби-на.

Тэрэ үдэшэ городой түмэр замайхидай Культурын байшан соо концерт үнгэргэгдэбэ. Концертые Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй уран һайханай самодеятельность табиба.

Бабушкин городой түмэр замшадай клуб соо И. В. Бабушкинай дурасхаалда зорюулагдаһан суглаанай зал соо.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

Республикын мастер-луговод А. И. Батышевай үүсхэл дэмжэе

САБШАЛАНДАА ЭЗЭН БАЙХА

ГАЗАР НЮТАГАЙНГАА барагдашагүй ехэ баялиг—нуга сабшалангые эзэн бусаар эдлэжэ. үбһэ ногоонойнь ургасые улам муудхаажа байхамнай яашье хүлисэшэгүй гэжэ Сэлэнгын суута луговод А. И. Батышев тон зүб хэлэнэ. Энээндэ тэрэнэй бүхы сэдьхэлһээ һанаагаа зобожо, үнэн зүрхэнһөө бэшэһэн үгэнүүд нам шэнги жиирэй луговодто ехэл ойлгосотой байна.

Хамаг адууһа малайнгаа хоолой тэжээжэ байһан нуга сабшалангые һайжаруулха тушаа ажахын хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдһээ эхилээд, бүхы ажалшад, малшад—бидэнэй бүлта оролдоогүйдэ хэн оролдохоб. Саашадаа үбһэ тэжээл улам элбэгээр бэлэдхэдэг болоогүй һаа, малаа яагаад олошоруулхабибди, ашаг шэмэниишье хаанаһаа дээшэлхэб. Энээниие ойлгожо ядахаар бэшэл.

Тиимэһээ сабшалангай ургаса эрид дээшэлүүлхэ, үбһэ тэжээл ехээр бэлэдхэдэг болохо гээшэ тон шухала зорилгонуудай нэгэн болоно.

Би өөрөө луговод болохоһоо урда мал ажалда хүдэлһэн хүм. Юрэдөө үбһэ тэжээл ехэтэй байгаа һаа, үбэлэй һаари хүйтэн, хабарай хагсуушье аюултай бэшэ. Тэжээлэй байхада мал тарган, мяха, һүн, нооһон ехээр абтаха юм. Харин хабар газаагаа хамар хадхаха үбһэгүй болошоод, үхэр малаа мөөрэлдүүлжэ, шуулялдуулжа байхада, бэрхэтэй даа. Иимэ тулюур байдалые бэе дээрээ нэгэтэ бэшэ тудуулжа үзэгдэһэн.

Тиимэһээ луговодоор хүдэлхэдөө энээниие ходол һанаандаа хэжэ, сабшалан дээрэмни бухалшье ногоон үлүү ургаһайл гэжэ сэдьхэжэ ябагдадаг.

Зураг дээрэ: Ф. ТИТОВ.

Би түрүүн 1952 ондо муухан ургасатай 30 га сабшалан, мүн хажуудань үшөө тэды шэнээн гектар оройдоо сабшагдадаггүй ехэнхидээ малай бэлшээри байһан газар даажа абааб. Колхоз эндэһээ жэлдээ арай шамай 300—350 центнер үбһэ абадаг һэн. Юуб гэхэдэ, энэ сабшалан мүртэй үһалагдадаггүй, хаа хаанагүй хонхор ёнхор, нүхэ һүбэ, халсагай добо болошоһон байгаа.

Түрүүшын жэлдэ хабар эртэ сабшалан дээрэ гаража, морин анзаһаар иишэ тиишэнь жэжэхэн ханаабуудые татааб. Хонхосог, нүхэнүүд руунь шэбхэ адхажа жэгдэлээб, модо шулуунь түүгээб. Хабар һайрамай ерэхые тодожо байгаад лэ, огто хии талаар табингүй, хэрэгтэй газартань хаажа, тэрэнэй үһые хонхор ёнхор, халсагай добо дээгүүр урадхуулааб. һайрамай булангиртай үһан газарай хүрьһэндэ ехэ шэмэ үгэдэг гэжэ һанагшаб. Тэрэмнай элдэб шорой шохой, шэбхэ гэхэ мэтэтэй холисотой дээрэһээ газарай хүрьһэндэ туһатай байна бшуу. Тиигээд һайрамай үнгэрхэлөөр горхоной үһа хаажа, жэжэхэн ханаабуудаар урдахуулан, газараа жэгдээр үһалжа эхилээб. Илангаяа хуурай добо газартань яажашье һаань үһа абаашажа, дэбтэтэрнь үһалха гэжэ оролдоглоо.

Түрүүшынгээ жэлдэ бүхы 60 га газарһаа хамта 900 центнер үбһэ абааби. Харин урдань тэндэһээ оройдоол 300 гаран центнер үбһэн гарадаг байгаа. Удаадахи жэлнүүдтэ һүбаг ханаабуудые бүри олоор татажа, газараа һайнаар жэгдэлээб, заримандаа бригадирнуудаар тар-тур гэлдэжэшье байгаад, бага зэргэ наг шэбхэ зөөлгөөб. Энээнэй ашаар сабшалангай ургаса жэл бүри дээшэлжэ, 1963 ондо га бүриһөө дундаа зэргээр 38 центнер гэхэ гү, али бүхы газарһаам хамта 2300 центнер үбһэн абтаа. 1964 ондо гектарай 32 центнер, харин нёдондо ган гасуур жэл байбашье һаань, га бүриһөө 37 центнер үбһэ хуряагаабди. Тиигэжэ аймагайнгаа «луговод-чемпион» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртөө һэм.

Энэ минии дүй дүршэл юу харуулнаб гэхэдэ, үнэн зүрхэнһөө оролдоод, гарайнгаа хүсэ, хаба шадалаа гарган хүдэлөөд байбал, ямаршье газарһаа үндэр баян ургаса абажа болохо. Дайдын ногоон зүндөө ургана бэзэ гээд лэ гараа хабсараад һуугаа һаа, юуншье бүтэхэгүй.

Хэды тиимэшье һаань, һанаандамни нэгэл юумэн дутадаг, амжалтаараа баярхаха яашье аргагүй байна. Ушарынь юуб гэхэдэ, наг шэбхэ горитой зөөгөөд, һайнаар үтэгжүүлээд байбал, бүришье дээшэз, гектарай 40—50 центнер үбһэ абаха арга боломжо гүйсэд бии.

Теэд шэбхэ оройдоо зөөгдэнэгүй ха юм. Би гансаараа аяар 60 га газар үтэгжүүлхэ шадалтай бэшэб. Бригадирһаа шэбхэ зөөхэ трактор, машина эрихэдэш, урагша абахагүй. Харин нёдондо шэнэ ороһон бригадир Г. Савельев минии гүйлтые ойлгожо, 10 гектарта үтэг хэхэдэм шэбхэ зөөжэ үгөө. Үнэндөө хэдышье үһалаад, шэбхэ гаргаагүй һаа, ногоон баһал элбэгээр ургаад үгэхэгүйл.

Саашань луговодуудай ажалай түлөөһэн ба тэдэнэй хүдэлмэри тухай хэдэн үгэ хэлэхэмни.

Дуулажа ябахада, зарим луговодууд богонихон болзорто газараа 3—4 дахин үһалбабди гэлдэдэг. Үһаяа зүндэнь табижа, газарай хүрьһэ дээхэнүүрнь норгоһон нэрэтэй болоод, үһалаабди гэхэдэ бэлэн ааб даа. Нёдондо манай бригадада луговод Калистрат Пантелеев зунай туршада сабшалангаа 4 дахин үһалааб гэжэ һайрхаһан юм. Харин намар тэндэһээнь гектарай миил 7—8 центнер үбһэн гараа. Би тэды эды дахин үһалааб гэжэ тоолодоггүйб, газарайнгаал хүрьһэнэй һайн дэбтэжэ, нойтонойнь ногооной үндэһэндэ гүйсэд хүрэтэр үһалагшаб.

Энэ яахадаа иимэ болоноб? Нэн түрүүн ажалай түлөөһэн буруугаар үгтэнэ. Манай колхоздо луговодуудай ажалай түлөөһэн үһалагдаһан гектарай тоогоор түлэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, 2 га сабшалан үһалхада 1 түхэриг 50 мүнгэн үгтэдэг юм. Тиихэдээ гектарай хэды шэнээн ургаса абтааб, хамта хэды шэнээн үбһэн хуряагдааб, ямар гаргашатай болооб гэжэ хараадаа абанагүй. Тиимэһээ гектарай 2—3 центнершье үбһэ абаһан гү, али га бүриин 20—30 центнершье үбһэ хуряаһан луговодууд тон адли түлөөһэндэ хүргэнэ. Иихэдээ һайн ажалай түлөө зүбөөр урмашуулха гэдэг ёһо гурим бүдүүлигээр хазагайруулагдана гээшэ. Энээнһээ боложо, хүсэ шадалаа гамнангүй хүдэлһэн хүн шортоо хохидоно, харин ажаллаа нэрэтэй һали-бали ябаһан зон бэлэн олзодо хүртэнэ бшуу. Би нёдондо шадалаараа оролдожо, гектарай 37 центнер үбһэ хуряагаад, оройдоол 60 гаран түхэриг түлөөһэ абааб. Га бүриһөө миил 7—8 цетнер үбһэ хуряаһан К. Пантелеев, Я. Ткачев гэгшэд үшөө намһаа ехэ түлөөһэндэ хүртөөл. Энэмнай зүб гээшэ гү?

Минии һанахада, луговодуудаар үнэн сэхэ, ёһотой ажалша хүнүүдые табяад, гектарай тэды центнер үбһэ хуряахаш гэжэ тусхай даабари үгөөд, ажалайнь түлөөһые ургуулжа абаһан ургасын жэшээгээр үгэдэг болохо хэрэгтэй. Тиигээ һаа, хүн бүхэн сабшалангай ургасые дээшэлүүлхэ гэжэ бодотоор оролдохол.

Мүнөө малшадай сабшалан тушаа һанаагаа табидаггүйнь зүб гэхын аргагүй. Хэрбээ хонишод, үхэршэд, һаалишадай сабшалангай ургаса дээшэлүүлхын түлөө оролдоогүй һаань, гансахан луговодууд юушье хэжэ шадахагүй. Тиимэһээ отара, гүүртэнүүдтэ дүтэ шадархи сабшалангуудые өөһэдтэнь даалгаха шухала гэжэ һанагдана. Манай колхоздо Заган, Хүхэсэл гэжэ газарнуудта 300 гаран га сабшалан бии. Тэндэ жэл бүри 3—4 луговодууд хүдэлнэ. Теэд эды ехэ сабшалан һайжаруулжа тэдэнэр хүшэ хүрэнэгүй. Тэрэниие малшадта даалгажархёо һаа, нэгэл оншотой байгаа.

Нуга сабшалангай ургаса дээшэлүүлхын түлөө хам орожо тэмсэхэ сагнай ерээ. Гектаршье газар эзэгүй бү байг!

Ф. ТИТОВ,
Бэшүүрэй аймагай «Рассвет» колхозой луговод.

ЛУГОВОДУУДТА ТЕХНИКЭ ТУҺАЛНА

Нуга сабшалангаа һайжаруулха, үбһэ ногооной ургаса дээшэлүүлхэ тушаа манай аймагай суута луговод Андрей Иннокентьевич Батышев тон зүб бэшэһэн байна. Манайшье совхоз аяар 4636 гектар сабшалантай, тэрэнэйнь 2785 гектарынь үһалууриин аад, тэндэһээ даншье һаа бага ургаса абтадаг байһаар. Энэ юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, сабшалан һайжаруулха хэрэгтэ анхарал табигдахаяа болёо һэн. Һүүлэй табан жэлэй туршада жэлдээ оройдоол 1,5—2 мянган тонно наг шэбхэ тэндэ гаргагдаһан. Тусхай эзэгүй болоһон сабшалан шугы бургааһанда дарагдажа, намаг налхи болошоо. Посхоод баригдахаяа болижо, адууһа мал тэндэ зоргоороо орожо ябадаг, хабар орой болотор бэлшэдэг болошоһон юм. Тиихэдэ нилээд ехэ газарай ногоон сабшагдангүй үлэшэдэгшье байгаа. Эдэ бүгэдэһөө боложо совхознай арай гэжэ жэлдээ 17—18 мянган центнер үбһэ бэлэдхэгшэ һэн.

Харин КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй һүүлээр энэ шухала хэрэгтэ анхарал хандуулагдадаг болоһон. Үнгэрһэн хабар манай совхоздо тус бүридөө 300 700 га сабшалан даажа абаһан луговодуудай дүрбэн звено байгуулагдаһан. Оньһожоруулагдамал отрядта үһалагдадаг 2340 гектар сабшалан даалгагдаа. Энэ газар Цагаан-Голой үһалууриин системэһээ ундалуулагдадаг юм.

Оньһожоруулагдамал отрядта 4 «Беларусь», 3 «Т-40», 2 «С-100» (бульдозертой) трактор үгтэһэн байна. Тэрээнһээ гадна, шэбхэ ашаха 2 машина, трактораймай 7 тэргэ, «КРН-4,2» түхэлэй 3 культиватор аммиагтай үһа газарай хүрьһэндэ шэнгээхэ түхеэрэлгэтэй. Хүрьһэ элдүүрилхэ элдэб түхеэрэлгэтэй «ДТ-54» трактор байха. Отрядые хүтэлбэрилхын тула бэрхэ, дүй дүршэл ехэтэй хүнүүд табигданхай. Отрядые даагшаар үнинэй механизатор П. Е. Лозовой томилогдоһон. Энэ отряд гансахан даалгагдаһан сабшалангаа хараад һууха бэшэ, харин бүхы совхозой сабшалан дээрэ бургааһа сэбэрлэхэ, үһалууриин түхеэрэлгэнүүдые бариха, заһаха үүргэтэй. Луговодуудай звенонуудые даагшаар Е. Е. Запарин, Ц-Д. Бадмажапов, Ц. Р. Рабданов, Ч-Д. Бадмацыренов гэдэг бэрхэшүүл табигдаа һэн.

1964 оной намарай, 1965 оной туршада оньһожоруулагдамал отрядай хүсөөр нилээд ехэ ажал хэгдээ. Сабшалан дээрэ 7900 тонно наг шэбхэ гаргагдажа, 220 гектар үтэгжүүлэгдээ. Гектарай 300 килограмм хүртэхөөр аммиагтай үһан 140 гектарта оруулагдаһан байна. Мүн 60 гектар минеральна үтэгжүүлгээр шанаржуулагдаһан. Намаг налхи болошоһон 79 гектар газарта дисковани хэгдэжэ, хяаг үбһэн тарингдаа һэн. Гербицид хороор 115 гектар шугы бургааһан үгы хэгдэһэн, 30 гектарай бургааһан отологдожо хаягдаһан. 60 гектар сабшалангай хүрьһэ гүнзэгыгөөр һэндэгдэжэ үгтэһэн. Цагаан-Голой үһалууриин системэ заһабарилха талаар 12 мянган түхэригэй хүдэлмэри хэгдээ. Энээнэй ашаар тус үһалууриин системэ жэлэй ямаршье сагта 2600 гектар газар ундалуулха аргатай юм.

Эдэ бүхы хүдэлмэри хэһэнэй ашаар үбһэ ногооной ургаса дээшэлжэ захалһан байна. Апрелиин 17-һоо майн 25 болотор аммиагай үһа сабшаланда тараахада зохид байба. Энэ үедэ үтэгжүүлэгдэһэн 72 гектар сабшалангай га бүриһөө 12—14 центнер ургаса абтаа. Зүгөөр тэрээнтэй зэргэлээд байһан үтэгжүүлэгдээгүй сабшалангай га бүриһөө 4 центнер үбһэн абтаһан байха юм. Энээн дээрэһээ харахада, аммиагтай үһа хэрэглэхэдэ үбһэ ногооной ургаса гектарай 8—10 центнерээр дээшэлнэ. Тиин аммиагтай үһа энэ болзорһоо оройтуулжа, июнь һарада хэрэглэхэдэ биратай аша туһа хүргэнэгүй. Юуб гэхэдэ, газарай хүрьһэндэ оруулагдаһан аммиак 30—40 хоноһон хойнол ургасада нүлөөлжэ захална бшуу. Туршахын тэдыдэ үнгэрһэн намар 234 гектарта аммиагтай үһан оруулагдаа.

Гектарай 40—60 тонно шэбхэ гаргажа үтэгжүүлэгдэһэн газарай га бүриһөө 16—36 центнер үбһэн хуряагдаа. Эды шэнээн ургаса 200 гектар дээрэһээ хуряагдаһан байна. Тэрэшэлэн шулуун хөө аммиак хоёрые худхажа, 130 гектар үтэгжүүлхэдэ биратай аша үрэ үгөөгүй. Тэрэшэлэн нимгэн хүрьһэтэй, дороо хайр шулуутай сабшалангые гүнзэгыгөөр һэндэхэдэ, борнойлходо баһал туһа багатай байшоо.

Үнгэрһэн жэлдэ даалгагдаһан сабшалангаа манай луговодууд гурба дахин үһалһан байна. Нёдондо хэды ган гасуур жэлэй болоошье һаа, совхознай 18,3 мянган центнер үбһэ хуряажа абаһан байна. Тиихэдэ Сэлэнгэ мүрэн үерлэжэ, мянган гектар сабшалан үһанда абтаад, сабшагдаагүй үлэһэн. Хэрбээ энэ сабшалан үһанда абтаагүй һаа, нилээд ехэ үбһэн хуряагдаха байһаниинь мэдээжэ. Сабшалан һайжаруулха талаар хэгдэһэн хүдэлмэриин аша үрэ хойшодоошье харагдаха байһаниинь элитэ.

Түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ манай оньһожоруулагдаһан бригадынхид бүри ехэ хүдэлмэри хэхээр харааланхай. Сабшалан дээрэ 8 мянган тонно шэбхэ гаргагдажа, 200 гектар үтэгжүүлэгдэхэ юм. 700 гектарта аммиагтай үһан оруулагдаха. 250 гектарай шугы бургааһа сэбэрлэхэ, 300 гектарта минеральна үтэгжүүлгэ тарааха түсэбтэй. 2785 гектар сабшалангаа 3 дахин үһалха байнабди. Тиигэжэ энэ жэлдэ 1200 гектар сабшалан элдэб аргаар үтэгжүүлэгдэхэ болоно.

Хараалһан энэ түсэб, уялгануудаа манай луговодууд, оньһожоруулагдаһан отрядай хүдэлмэришэд бэелүүлжэ захалаа. Декабрь һараһаа хойшо 1600 тонно наг шэбхэ зөөгдөө. Энэ хүдэлмэридэ 6 трактор, шэбхэ ашаха түхеэрэлгэтэй трактор, бульдозер табигданхай. Бургааһа отолхо хүдэлмэридэ «С-100» түхэлэй нэгэ трактор, бульдозертой «Т-74» трактор хүдэлгэгдэнэ. Эдэ үдэрнүүдтэ 22 гектарай бургааһан отологдоод байна.

Манай луговодууд 1966 ондо 32,5 мянган центнер үбһэ ургуулжа абаха зорилготой. Тиигэжэ үбһэ ногооной гараса нёдондонойхиһоо хоёр дахин шахуу дээшэлхэ болоно. Үһалагдадаг сабшалангай га бүриһөө 9 центнер, үтэг дээрэһээ гектарай 15 центнер ургаса хуряагдахаар хараалагданхай. Энэмнай ниитын адууһа мал тэжээлээр хангаха хэрэгтэ нилээд нэмэри болохо жэшээтэй.

Гэхэтэй хамта, сабшалан дээрэ мал адуулха ябадалые гуримшуулха гэжэ хэлсэгдэнхэй. Хабартаа майн 1-һээ оройтуулангүй бүхы малаа сабшалан дээрэһээ гаргаха байнабди. Малай зуһадаг газарта дүтэ байһан сабшалан (5 километр утатайгаар) хорёологдохонь. Эдэ бүхы хүдэлмэри КПСС-эй XXIII съездын урда тээхи вахтада жагсаһан манай хүдэлмэришэдэй бэлэг болохо байна.

А. ГУСЕВ,
Сэлэнгын совхозой главна мелиоратор.

Польшын Арадай Республикадахи «Туров» гэжэ тон томо электростанци. Энэ станци мүнөө 12 мянган киловатт элшэ хүсэ гаргадаг. Советскэ Союзай, Германиин Демократическа Республикын, Чехословакиин аха дүүгэй туһаламжатайгаар тус станци баригдаһан байгаа.

ЦАФ-ай—ТАСС-ай фото.

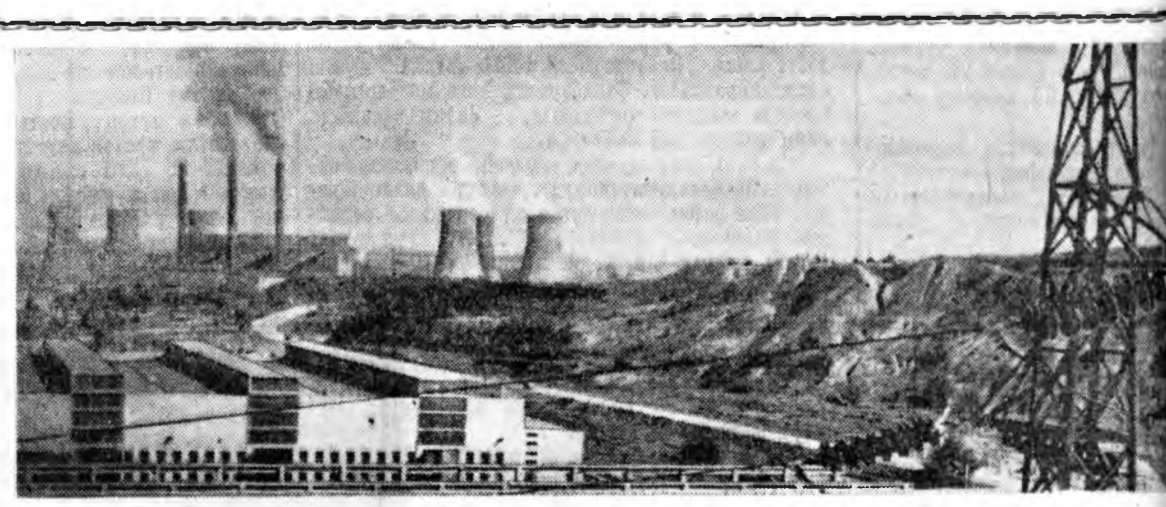

Германиин Демократическа Республикын Хоэнварте 11 гэжэ насосно аккумуляторна станциин турбинанууд «түлэг» хүдэлжэ байха үедөө үдэр бүхэндэ 200 мегаватт элшэ хүсэ гаргадаг юм. Найман сорго-насос дооронь байһан электростанциин байшангые дээдэ талын бассейнтэй холбодог. 3 миллион кубометр хэмжээтэй үгаа ехэ резервуар һүниин сагта, мүн неделиин эсэстэ үһаар дүүргэгдэдэг. Эды шэнээн хэмжээтэй үһан 2 миллион киловатт час электрын элшэ хүсэ абаха арга олгохо юм.

АДН-эй—ТАСС-ай фото.

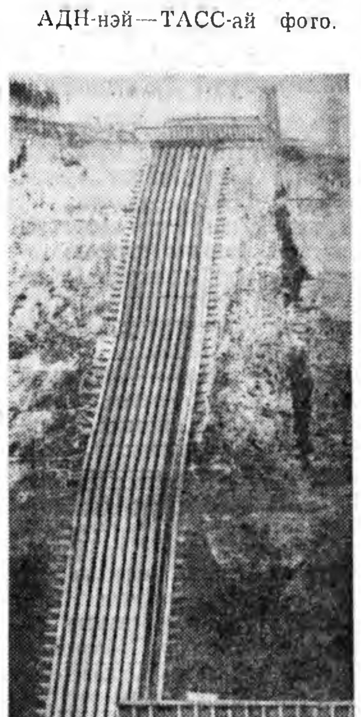

СОЦИАЛИС ОРОНУУДТА

ПАРТИИН XIII СЪЕЗДЫЕ УГТУУЛАН

ПРАГА. Социалис Чехословаки ээлжээтэ XIII съездэ бэлэдхэжэ байнхай. Энэ съезд мүнөө жэлэй майн эсэстэ нээгдэхэ юм. Металлургнууд, горнягууд, машина бүтээгшэд, химигүүд, бусад нэхэгшэд, съездын хүндэлэлдэ зорюулан, ажалай шэнэ уялгануудые абана.

Энэ жэлэй түсэбһөө гадуур 500 мянган тонно шулуун нүүрһэ үгэхэ гэһэн уялга Остравско-Карвинска, Кладненска болон нүүрһэнэй бусад бассейнүүдэй шахтёрнууд абаа. Съездэ бэлэдхэлэй үедэ 100 миллион крон арадай ажахыда алмажа үгэхэ гэһэн уялга республикын залуушуул абаһан байна. «Партиин XIII съездэ зорюулагдаһан залуушуулай фонд предприятинуудта байгуулагдана.

Продукциин шанар һайжаруулха, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, үйлэдбэриин ашаг олзотой, үрэ ехэтэй байлгые дээшэлүүлхэ асуудалнуудые залуу хүдэлмэришэд, инженер, технигүүд өөһэдынгөө хиналта доро абанхай.

Съездэ бэлэдхэхэ талаар КПЧ-гэй ЦК-гай тезисүүд «Руде право», «Правда», бусад түбэй болон нютагай газетэнүүдэй хуудаһанууд дээрэ үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэнэ. Коммунистнууд, партийна бэшэ хүнүүд, эрдэмтэд, инженернүүд, хүдэлмэришэд, таряашад, партийна болон гүрэнэй ажал ябуулагшад, культурын хүдэлмэришэд зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадалсана.

Партийна эхин организацинуудта тобсоото-һунгалтын суглаанууд үнгэргэгдэжэ, районно болон городой партийна конференцинүүдтэ хабаадаха делегадууд тэдээн дээрэ һунгагдана.

СССР-эй ХАНИНАРАЙ СЪЕЗД

БУДАПЕШТ. Венгриин ниислэл болон 19 областьһоо ерэһэн венгеро-советскэ хани барисаанай бүлгэмэй 400 шахуу делегат—эдэбхитэд январиин 21-дэ парламентын заседаниин зал соо суглараа.

Советскэ Союзай ханинарай 4-дэхи съезд хадаа манай арадай ажабайдалдахи ехэ ушар болоно гээд бүлгэмэй таһагые даагшэ Ласло Кишш ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө хэлээ. «Хаа хаанагүй конференцинүүд үнгэргэгдөө, тэрээндэ хабаадагшад тодорхой дурадхалнуудые оруулаа, конгрессто хабаадаха делегадуудые һунгаа. Съездэ хабаадахын, харилсаа холбоон тухай шэнэ хэлсээ баталхын тулада советско-венгерскэ хани барисаанай бүлгэмэй делегаци Венгридэ ерээ.

Харилсаа холбооной шэнэ түхэл маягуудые бэдэрэн олохо гээшэ тон шухала зорилго болоно гэжэ бидэнэр тоолонобди гээд Л. Кишш хэлээ. Советскэ Союзай ханинарай уласхоорондын конференци нёдондо жэлдэ анха түрүүн үнгэргэгдөө һэн. Тэрээндэ манай ороной, Польшын, ГДР-эй, Болгариин, Чехословакиин түлөөлэгшэд хабаадаһан байна.

Хани барисаанай поезднууд, выставкэнүүд, бэшэгүүдые абалсалга хоёр арадай холбоо барисаанай таһаршагүй хубинь болоһоор үнинэй.

АРАДАЙ ДУНДА ЭРДЭМ ДЭЛГЭРҮҮЛНЭ

БЕРЛИН. Научна эрдэм дэлгэрүүлхэ бүлгэмэй нёдонло жэлдэ абаһан хэмжээ ябуулгануудта Германиин Демократическа Республикын 7 миллион шахуу эрхэтэн хабаадаа.

Бүлгэмэй 4-дэхи конгресс январиин 25—26-да ГДР-эй ниислэлдэ болоо. Республикын ажалшадай политическэ, үйлэдбэриин болон культурна хэмжээе дээшэлүүлхэ зорилгонуудта тус организациин 26 мянган гэшүүдые түлөөлһэн 500 делегат гол анхаралаа хандуулаа. ГДР-эй шэнэ экономическа системын, эрдэмдэ һураха нэгэн ниитэ социалис гуримай хоёрдохи шатые бэелүүлхэ үедэ бүлгэмэй хэхэ ябуулгатай холбоотой асуудалнуудые делегадууд мүн лэ зүбшэн хэлсээ.

Болгариин шэнэ фильм

СОФИ, Любен Станевай сценаряар режиссер Выло Радевай байгуулһан уран һайханай шэнэ фильм «Хаан ба генерал» гэжэ нэрэтэй.

Болгариин хаан Борисой захиралтаар 1942 ондо буудуулан алуулһан Болгариин гайхамшагта патриот генерал Владимир Заимов тухай энэ фильм хөөрэжэ үгэнэ. Фашизмда эрэлхэг зоригтойгоор эсэргүүсэгшын, гитлеровскэ Германитай Болгариин байгуулһан холбоо барисаанда шууд буруушаагшын, Советскэ Союзай үнэн сэхэ ханиин образ эли тодоор харуулагдана.

Совет выставкэ Варшавада нээгдэбэ

ВАРШАВА. «Машиноэкспорт» гэжэ бүхэсоюзна нэгэдэлэй проспектнүүд болон каталогуудай выставкэ эндэ нээгдээд, ехээр һонирхогдоно. Советскэ нефтиин, шахтын, барилгын болон бусад түхеэрэлгэнүүд тухай хөөрэжэ үгэһэн 500 гаран проспектнүүд болон каталогууд Варшавын политехническэ институт соо нээгдэһэн выставкэ дээрэ табигдаа.

Выставкэ дээрэ совет мэргэжэлтэд лекцинүүдые уншана, заабаринуудые үгэнэ. Советскэ Союзай техникэ тухай үнгэтэ фильмүүд харуулагдана.

Энэ выставкэ Катовица, Вроцлав болон Краковта ехээр һонирхогдоо.

Социалис Корейн амжалта

ПХЕНЬЯН. КНДР-эй ЦСУ-гай мэдээнэй ёһоор промышленна үйлэдбэриин хэмжээн орон доогуур бүхы дээрээ 1965 ондо 14 процентээр нэмээ.

Шухалын шухала түхэлэй промышленна продукци гаргалга урдахи жэлэйхитэй сасуулбал нилээд ехээр нэмээ. Жэшээлхэдэ, электрын элшэ хүсэ гаргалга—[illegible] процентээр, нүүрһэ болон түмэрэй руда малтан абалга—24 процентээр, булад хайлуулга—[illegible] процентээр, прокат гаргалга—1[illegible] процентээр, металл отолдог станогуудые бүтээлгэ—49 процентээр, генераторнуудые — 26 процентээр, автомашинануудые—76 процентээр, тракторнуудые—101 процентээр нэмэһэн байна.

Жэлэй турша соо үйлэдбэриин болон барилгада уралан наряжуулгын 100 мянга гаран дурадхал нэбтэрүүлэгдээ. Ажалай бүтээсэ 10 процентээр нэмээ.

Хүдөө ажахын продукци абалга дээшэлээ. 1965 ондо 82 мянга гаран инженер, технигүүд, мэргэжэлтэд бэлэдхэгдээ.

МНР-эй ШЭНЭ ГЕОГРАФИЧЕСКА АТЛАС

УЛААН-БААТАР. МНР-эй Наукануудай академиин географиин болон газарай хүрьһэнэй хүйтэн шэнжэлхэ институдай картографическа таһагай бүлэг мэргэжэлтэд Монгол Арадай Республикын географическа шэнэ атлас зохёохо хүдэлмэри түгэсхэбэ.

Энэ хадаа ороной мэргэжэлтэдэй хүсөөр байгуулагдаһан түрүүшын географическа атлас болоно. Энээнэй хэблэгдэхэдэ, географиин багшанар һуралсалай газарнуудай һурагшанар научна талаараа үндэһэлэн баримталагдаһан түрүүшын картографическа материалтай болохо.

(ТАСС)

Нүүрһэшэдэй ажаһуудаг город Гусиноозерск жэл ерэхэ бүри гоё һайхан, болбосон түхэлтэй боложо байна. Хэдэн дабхар шэнэ гэрнүүд бии болоно. «Бурятцелинстрой» трестын нэгэ участок эндэ байрын гэрнүүдые баридаг болоһоор үнинэй. Энэ коллектив үйлэдбэридөө ажахын тоосоо хэрэглэжэ, барилгын материал арьбалха ба барилгын үные хямдаруулха талаар бага бэшэ амжалта туйлана.

Николай Овчинниковай хүтэлбэрилдэг хабсаргагшадай бригада бусадһаа түрүүлжэ ябана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (баруун гарһаа) Н. Овчинников, В. Маслов, А. Натекин барилгын талмай дээрэ.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарһаа): Бэшүүрэй пунктын түрүүшүүл бригадир Н. ТАЮРСКИЙ, механик С. ГРИГОРЬЕВ, жолоошон Г. ТЕРЕНТЬЕВ.

ХЭЛЭҺЭНДЭЭ ХУРЭХЭБДИ

Аяар холоһоо хотирон урдаһан Хёлго голой эрьедэ тогтоһон Потапино тосхон. Бэшүүрэй аймагай ой модоор баян дайдын тэрэ тосхондо ажаһуудаг хүдэлмэришэд Шулуутайн леспромхозой нэгэ пунктын ажал ябуулгые бэелүүлдэг юм.

Хёлгын хойто бэеэр һунаһан шэлын гүн тайгын дунда Потапинай модошодой ажаллажа эхилһээр хэдэн жэл үнгэрбэ. Тэрэ гэһээр хэдэн зуу мянган кубометр модон ороноймнай арадай ажахын хэрэгсэлдэ эльгээгдээ. Тус пунктын коллектив хүдэлмэридөө ажахын тоосоо хэрэглэн, модо бэлэдхэхэ ба шэрэхэ түсэбүүдээ жэлһээ жэлдэ үлүүлэн дүүргэжэ байна. Долоон жэлэй түгэсхэлэй жэл байһан 1965 ондо үйлэдбэриингөө бүхы показательнуудые һайн үрэ дүнтэйгөөр дүүргэжэ, Шулуутайн леспромхозой модошодой дунда түрүүлжэ гараһан гээшэ. Жэл ерэхэ бүри пунктын бэлэдхэхэ, шэрэхэ модоной хэмжээн дээшэлжэ байдаг.

Үнгэрһэн жэлдэ Бэшүүрэй пунктын коллектив 129 мянган кубометр модо шэрэхэ түсэбөө 141,6 мянга кибометртэ хүргэһэн байна. Пунктын Г. М. Бузин, Н. Г. Таюрский гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг мастерска участогууд хоорондоо мүрысэн хүдэлмэрилжэ, тус бүридөө абаһан уялгаяа үлүүгээр дүүргээ һэн. Участок бүхэнэй бага комплексно бригаданууд модо нарин зүрүүдаар отолхо түрүү арга хэрэглэн, даажа байһан техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэжэ, ажалайнгаа бүтээсые ехээр дээшэлүүлһэн юм. Нүхэр Драневай хүтэлбэрилдэг комплексно бригада жэл соо 16 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ түсэбөө хоёр мянгаар үлүүлэн дүүргэнхэй. Тэрэшэлэн нүхэд Краснов, Красиков, Таюрский, Стуков гэгшэдэй даадаг бригаданууд баһал химэрхүү һайн үрэ дүнтэйгөөр ажаллажа байдаг.

Бэшүүрэй пунктын модошод түйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарнагүй. Түрэл коммунис партиингаа XXIII съездын хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ хабаадалсажа орохо зуураа, нэгэдэхи кварталай түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэжэ шиидэнхэй.

Шэнэ табан жэлэй эхин болоһон 1966 оной даалгабари нёдондонойхиһоо хоёр дахин ехэ. Тодорхойлон хэлэбэл, 230 мянган кубометр модо бэлэдхэн шэрэхэ болонобди. Эды шэнээн хэмжээнэй модо арадай ажахыда үгэхэ гээшэ пунктын хүдэлмэришэдэй урда тон харюусалгатай зорилго болоно. Энэ зорилгоёо бэелүүлхын тула пунктын үйлэдбэридэ байһан бүхы арга боломжонуудые зүбөөр хэрэглэхэ болонобди. Модо отолхо газарые эртээнһээ бэлдэхэ, тэндэ трактор, машинануудай харгы гаргаха, модо таллуулха талмай бэлдэхэ гээшэ үйлэдбэриимнай гол шухала асуудалнуудай нэгэн юм. Тиимэһээ пунктын инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд тэрэ асуудалда ехэ анхарал табижа, жэлэй дүрбэн сагта шэнэ участогуудые бэлэдхэхэ хүдэлмэри таһалдуулнагүй. Хэрбээ энэ хүдэлмэриин хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэһэн һаа, модо шэрэхэ харгы саг болзор соонь гаргажа үрдихэгүй һэмди. Тэрэ хүдэлмэрие гол түлэб зунай сагта, газарай гэдхэн байхада хэжэ абаха тон шухала.

Комплексно бүхы бригадануудай ажалаа шэнэ технологидо (нарин зүрүүдаар модо отололгодо) оруулан, үлүү гаргаша хэнгүй, олзо доходоо дээшэлүүлхын түлөө оролдоно. Иигэжэ жэлэй түрүүшын үдэрһөө модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ хүдэлмэри графигай ёһоор үдэр бүхэндэ дүүргэгдэжэ байна.

Пунктымнай модо шэрэдэг жолоошод комплексно бригадынхидһаа гээгдэнэгүй. КПСС-эй XXIII съездын хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаһан жолоошод нүхэд Шайдуров, Терентьев, Степаненко, Квашин, Алимасов болон бусад даажа байһан машинануудтаа техническэ харууһа һайнаар хэжэ, модо шэрэхэ нормоёо ходо үлүүлэн дүүргэнэ.

Үйлэдбэриин үлүү гаргаша химгадаха зорилгоор машина, техникэ заһабарилагшадай бригадануудай ажалай түлөөһые бэлэдхэгдэһэн, шэрэгдэһэн модоной хэмжээгээр үгэдэг болообди. Энэ шэнэ гурим бүхы техникые түргөөр, саг болзор соонь, һайн шанартайгаар заһабарилха хэрэгтэ ехээр нүлөөлһэн байна.

1966 ондо пунктымнай коллективэй бэлэдхэхэ модоной хэмжээн нёдондонойхиһоо хоёр дахин ехэ. Модошоднай хэлэһэн үгэдөө хүрэхын тула хүсэ шадалаа гамнахагүй. Гансал автопаркымнай хүсые нэмээжэ үгэхыень Шулуутайн леспромхозой, мүн «Забайкаллес» комбинадай хүтэлбэрилэгшэдтэ найдаха байнабди.

Г. ЧУРИН, Б. БУХАДЕЕВ,
Бэшүүрэй модо бэлэдхэлэй пунктын хүдэлмэрилэгшэд.

Василий Семенович Суворовой хүтэлбэрилдэг модошо дархашуулай бригада барилга-хабсаралгын 3-дахи управлениин хүдэлмэришэдэй дунда ажалайнгаа бүтээсын, шанарайньшье талаар ходо шалгардаг юм. Мүнөө энэ бригадынхид КПСС-эй XXIII съездын хүндэлэлдэ абаһан уялгаяа һайнаар дүүргэжэ байна. Зураг дээрэ: (зүүн гарһаа) дархашуул Н. Зайцев, Н. Кондаков, Н. Падерин гэгшэд.

А. ШУЛУНОВОЙ фото.

ХУРСААР, ШҮҮМЖЭЛЭЛТЭЙГЭЭР...

Профсоюзай хүдөөдэхи эмхинүүдэй тоосоото һунгалтын суглаанууд эхилбэ

КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленум хүдөө ажахыдахи байдалые гүнзэгыгөөр шэнжэлэн хаража үзөө, тэрэнэй гээгдэжэ ябаһанай ушар шалтагаанииие тодоор элирхэйлэн харуулаа. Тиихэдээ гол шалтагааниинь хадаа социалис үйлэдбэриие хүгжөөхэ, материальна урмашуулгые эрхилхэ экономическа гол шухала хуули ёһонуудые хазагайруулһанһаа иимэ юумэ болоо гэжэ заабарилаа һэн. Гадна колхознигууд болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй хубиингаа ба ниитын хэрэгтэ хабаадалга хоёрой хоорондохи харилсаан мүн лэ алгасаа ехэтэй байгаа бшуу.

Ушар иимэһээ хүн зониие халуун анхаралаар хүреэлхэ, үйлэдбэри дээрэ хүдэлэгшэдые материальна, моральна талаарнь урмашуулха, колхоз, совхозуудай экономикые хүгжөөхэ асуудалнууд хадаа ажахын, партийна, профсоюзна болон комсомолой организацинуудай ажал ябуулгые тодорхойлон гэршэлхэ шиидхэхы гол шухала зүйлнүүдынь болохо зэргэтэй.

Энэ эрилтэтэй зохилдуулан, колхоз, совхозуудай, тэрэшэлэн хүдөө ажахын бусад предприяти, эмхи зургаануудай профсоюзай организацинууд өөһэдынгөө хүдэлмэриие имагтал партиин ЦК-гай мартын Пленумэй шиидхэбэринүүдые хүсэндэнь хүргэхэ гэһэн тэмсэлдэ зорюулха уялгатай бшуу. Энээнһээ ондоо тиимэ хүндэтэйшье, харюусалгатайшье зорилго мүнөө үедэ үгы гэхэдэ алдуу болохогүй. Энэ зорилготой профсоюзай хүдөөдэхи организацинуудай эмхидхэлэй бүхы хүтэлбэринь, хүдэлмэриинь арга дүршэл, мэргэжэл шадабари зохилдон тааралдаха ёһотой болоно бшуу.

Профсоюзай организаци хадаа хүдөөдэ эмхидхэхы, ударидахы, элсүүлхы шэнжэ түхэлтэй ниитын ехэ хүсэн боложо шадаа. Эгээ мүнөө республикын колхоз, совхозуудаар бэлэдхэлэй эмхи зургаануудаар 46 мянган гэшүүдһээ бүридэһэн 230 эхин организаци эмхидхэгдэнхэй, хүдөө ажахын үйлэдбэриие, тосхон һууриндахи соёл культурые хүгжөөхэ хэрэгтэ хам оролсожо байдаг.

СССР-эй профсоюзуудай Уставай ёһоор профсоюзай хүтэлбэрилхы органуудай тоосоон ба һунгалта эхин эмхинүүдтэ, бүлэгүүдтэ жэлдээ нэгэ дахин, районно болон областной комитедүүдэйхи хоёр жэл соо нэгэ дахин болодог байһаниинь мэдээжэ.

Тэрэнэй үндэһөөр үнгэрһэн жэлэй ноябрь, декабрь һарануудта колхоз, совхозуудай отделени, бригада, фермэнүүдэй эхин организацинуудта, мүн бүлэгүүдтэ тоосоото һунгалтын суглаанууд боложо дүүрэнтэбэ. Эдэ суглаанууд эмхи гуримтайгаар үнгэрбэ. Профсоюзай гэшүүд эдэбхитэйгээр хабаадаба, хүдөө ажахын продукцнуудые абалгын хэмжээе дээшэлүүлхын, хүдэлмэришэдэй, колхознигуудай ажаһуудал, хүдэлдэг газарайнь эрхэ байдал һайжаруулхын түлөө хүсэлэл оролдолгоёо гаргажа байһанаа мэдүүлбэ. Тэрэшэлэн КПСС-эй XXIII съездые ажалай эрхим бэлигээр угтаха тушаа ехэ хөөрэлдөөн болоо.

ПРОФСОЮЗАЙ АЖАБАЙДАЛ

Январиин эхинһээ совхоз, колхозуудаар, хүдөө ажахын үйлэдбэридэ хабаатай бусад предприяти болон эмхи зургаануудаар тоосоото һунгалтын профсоюзай хамтын суглаанууд, конференцинүүд боложо захалба. Эдэ суглаан, конференцинүүд дээрэ местком, рабочком, профком болон завкомуудай, тэрэшэлэн ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй тоосоон алишье талаһаа зүбшэн хэлсэгдэхэ, тэдэнэй ажал ябуулгада сэгнэлтэ үгтэхэ, шэнэ органууд һунгагдаха зэргэтэй.

Хамтын суглаан, конференцинүүд хадаа парти, правительствын директивэнүүдые, профсоюзай дээдэ органуудай шиидхэбэринүүдые, профсоюзай гэшүүдэй оруулһан дурадхал, ажаглалтануудые хэр зэргээр бэелүүлһэнээ хинан шалгажа үзэхэ нэгэн шухала шатань мүн болоно бшуу. Үнэхөөрөөшье, ажахын-политическэ зорилгонуудые нарин нягтаар зүбшэн хэлсэһэн, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгые үндэр хэмжээн дээрэ табижа шадаһан газарта союзай гэшүүдэй эдэбхи үүсхэлынь, харюусалгань улам дээшэлдэг байна. Тэндэ ушарһан дутуу дундануудые зайсуулха талаар урагшатай һайн хүдэлмэришье бүтээгдэдэг ха юм.

Тоосоото һунгалтын суглаан, конференцинүүдые удха түгэлдэрөөр, ашаг үрэ ехэтэйгээр үнгэргэхын түлөө профсоюзай организацинууд нэн түрүүлэн өөрынгөө хүдэлмэриие һайжаруулха, урдахи зорилгоёо эрхимээр дүүргүүлхэ хэрэгтэ ажалшадые элсүүлхэ уялгатай. Мүнөө үедэ малай үбэлжэлгын үнгэржэ, шэнэ түлэй абтажа, ерэхэ хабарай тарилгын хүдэлмэридэ бэлдэжэ байһан үе саг ха юм. Тиимэһээ эдэ шухала хүдэлмэринүүдые амжалтатайгаар үнгэргэлгэ профсоюзай организацинуудай сэхэ хабаадаха, гол анхаралаа хандуулха хэрэг.

Мэнэ һая Улаан-Үдын талханай комбинадай профсоюзай организациин конференци болоо. Заводской комитедэй тоосоое зүбшэн хэлсэлгэдэ профсоюзай гэшүүд тон эдэбхитэйгээр хабаадаа. Үгэ хэлэһэн делегадууд нүхэд Гаврилов, Суродяев, Скворцов болон бусад комбинадай дирекциие, завкомые эрид шууд шүүмжэлээ. Юундэб гэхэдэ, эндэхи үйлэдбэри дээрэ ажалай эмхидхэл муугаар табигданхай, нэгэ жэгдэ хүдэлдэггүй, хэмһээ үлүү сагта хүдэлмэришэдые хүдэлгэдэг. Хэмһээ үлүү хүдэлһэн сагайнь хэмжээн 1965 ондо аяар 5200 часай тэнтэй болоо бшуу.

Хориин аймагай Үдын, Анаагай совхозуудта профсоюзна конференцинүүд болоо. Тэндэ үгэ хэлэһэн делегадууд малай үбэлжэлгын түлюуршаг байдалда ороһондонь ехэ һанаагаа зобонги байһанаа мэдүүлээ. Тэжээл буйлуулгада, үбһэнэй дутамаг һэн туладнь ямар нэгэн арга бэдэрхэ хэрэгтэ анхаралаа онсо табихыень совхозой дирекцинүүдэй болон профсоюзай рабочкомуудай урда эрилтэ табяа. Гадна малшадые (илангаяа хонишод, үхэршэд, һаалишадта тон шухала болодог) дулаан хубсаһаар хэрэгтэй соонь хангажа байхыень хүсэбэ.

Анаагай совхозой улад зониие хангадаг Краснопартизанска совхозрабкооп (түрүүлэгшэнь нүхэр Баянов) ехэ шүүмжэлэгдэбэ. Худалдаа наймаа эрхилдэг тус эмхи зургаан илангаяа малшадые эдеэ хоолой зүйлнүүдээр, эд бараагаар тон муугаар хангана. Холын отара, гүүртэ дээгүүр хүдэлжэ байгшад 3—4 үдэрэй туршада хилээмэ худалдажа абаха аргагүйдэнэ. Совхозрабкоопой түрүүлэгшэ нүхэр Баянов малшадта шухала хэрэгтэй юумэнүүдые автолавкаар ажахынуудта ябуулхын орондо тэрээнээ гансал архяар дүүргэнэ гэжэ хонишод—делегадууд сэхэ хэлэлэн байха юм. Ажал хүдэлмэреэ саашадаа һайжаруулхаб гэжэ нүхэр Баянов конференци дээрэ үгэеэ үгэбэ.

«Зооветснабай» республиканска конторын профсоюзай организациин тоосоото һунгалтын суглаанда тус эмхиие хүтэлбэрилэгшэ директор нүхэр Безносиков һайсахан шүүмжэлдэ ороо. Энэ нүхэр коллективайнгаа ажалшадые, месткомые тоодоггүй, үгынь дууладаггүй, тэдэнтэй зүбшэдэггүй, хамаг асуудалые өөрөө мэдээд шиидхэжэрхидэг, зандаран захирдаг албан хойрог заншалтай, зарим ушарта хүдэлмэришэдые доромжолон хараадагшье хүн. Иимэ байдалые тэсэлтэй аал? Эндэхи профсоюзай гэшүүд тон зүб лэ ябадал хэбэ.

Профсоюзай хамтын суглаа, конференци үнгэргэхэ зуураа, бидэнэр гэшүүдэйнгээ эдэбхи үүсхэлыень хүгжөөхэ, тэдэнэйнгээ үүргынь улам дээшэлүүлхэ гэжэ али болохоор оролдохо уялгатайбди. Гэшүүн бүхэниие үйлэдбэридэ хабаатай али бүхы асуудал шиидхэлгэдэ хабаадуулха, үйлэдбэриин зүблөөнэй, һайн дуранай творческо нэгэдэлнүүдэй үүргые үргэхэ гээшэ шухала хэрэг. Эдэ асуудалнууд хадаа энэ тоосоото һунгалтын кампаниин үедэ шиидхэбэреэ алишье талаһаань олохо, саашадань улам хүгжөөхэ эрхэ байдал тогтоогдохо зэргэтэй.

Үшөө нэгэ шухала зүйл юуб гэхэдэ, профсоюзай организацинуудай хүтэлбэридэ—местком, профком, рабочком болон завкомуудай составта, шалгалтын комисси болон үйлэдбэриин зүблөөнүүдтэ эгээл эдэбхитэй, шударгы, олоной хэрэгтэ хам оролсохо түрүү нүхэдөө һунгаха ёһотойбди. Иимэ зониие шэлэн ололгодо, саашадань һурган хүмүүжүүлгэдэ нютагуудтахи партийна организацинууд анхаралаа табиха байһандань лаб батаар найданабди. Шэнээр һунгагдаһан профсоюзай органуудай хүтэлбэрилэгшэдые энэ ниитын хүдэлмэриин дадал тодхолдо, мэргэжэл шадабарида һургаха, дүршүүлхэ гээшэ манай урдаа хараха хүдэлмэри мүн.

Мүнөө профсоюзай организацинуудта ябуулагдажа байгаа тоосоото һунгалтын халуун хаһа болбол партиин XXIII съездын болохоёо байһан түүхэтэ үедэ үнгэржэ байна. Тиимэһээ түрэл партиингаа ехэ хуралдаае эрхим амжалтаар угтаха тэмсэлдэ профсоюзай гэшүүн бүхэниие элсүүлхээр эмхидхэл эрхилхэ уялгатай болонобди.

Профсоюзай хүдөөгэй организацинууд һүүлэй үедэ үйлэдбэри эмхидхэлгэ, түсэблэлгэдэ, ажалай нормо зохёолгодо эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг ехэ хүсэн болоно байна. Тэдэнэр хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ниитэ-политическэ, хүмүүжүүлгын, соёл болбосоролой ехэхэн хүдэлмэри ябуулалсана, коммунис ажалай түлөө хүдэлөөе ударидалсана, үйлэдбэри хүтэлбэрилгэдэ сэхэ хабаадана.

Ушар иимэһээ үнгэржэ байгаа тоосоото һунгалтын үе хадаа профсоюзай организацинуудай эмхидхэхы үүргые улам дээрэ үргэхэ, бүри хүдэржүүлхэ хүсэн болохо байһаниинь дамжаггүй. КПСС-эй мартын Пленумэй табиһан зорилгонуудые бэелүүлхэ ехэ тэмсэлдэ профсоюзай хүдөөгэй организацинууд өөрынгөө хубитые бардамаар оруулалсаха, ниитын хүдэлмэриие бүри хүгжөөлсэхэ, социалис мүрысөөе эмхидхэн ударидагша байха эрхэеэ дууһан эдлэхэл байха.

С. БАЛЬЖИНИМАЕВ,
хүдөө ажахын, бэлэдхэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай Буряадай обкомой түрүүлэгшэ.

ЖЭШЭЭ АБАМААР

Һуралсалай жэлэй нэгэдэхи хахад дүүрэжэ, мүнөө хаа хаанагүй энээндэ зорюулагдаһан багшанарай суглаан, тоосоон боложо байнхай.

Манай Уланай сомоной һургуулинуудай дундаһаа Борголой эхин, Хилганын найман жэлэй, Уланай дунда һургуулинууд үнгэрһэн һуралсалай жэлэй нэгэдэхи хахадые эрхим амжалтатайгаар түгэсхэбэ.

Һургуулида түрүүшынхеэ ороһон һурагшадые номдо дуратайгаар хүмүүжүүлхэ тухай багшын урда шухалын шухала зорилго табигдадаг ааб даа. Тиигээгүй һаа, номдоо муугаар һуража эхилһэн һурагша нэгэ класстаа хоёрдохи жэлээ һуралсаха болоно бшуу. Иимэ юумын тохёолдохогүйн тула багша, түрэлхид үхибүүдээ зүбөөр хүмүүжүүлжэ, ажалай арюун замда гаргаха зорилготой. Багшанарай дүршэл дээрэһээ хаража үзэхэдэ, һуралсал-хүмүүжүүлгынгээ хүдэлмэри һайнаар табижа шадаһан лэ багшанар һурагшадые нэгэ класстань хоёрдохёо үлөөхэ ябадалые бүрин усадхажа шададаг байна. Жэшээ болгон, Уланай дунда һургуулиин багшанарай хүдэлмэри хараад үзэе. Энэ һургуулида баян дүршэлтэй болоһон багшанар яһала олон. Тэдэнэй нэгэн гэхэдэ, эхин классуудай багша Л. Б. Тараскина болоно. Лыбгрема Бадмаевна тус һургуулида 1961—1962 оной һуралсалай жэлһээ ажаллажа ябана. Багшын баян дүршэлтэй болоһон нүхэр Тараскина жэлһээ жэлдэ эрхим һайн амжалта туйладаг. 1961—1962 онуудай һуралсалай жэлэй дүүрэхэдэ Л. Б. Тараскинагай һургаһан дүрбэдэхи классай бүхы һурагшад табадахи класста орохо болоһон байгаа. Мүн удаадахишье һуралсалай жэлнүүдтэ Лыбгрема Бадваевнагай һургаһан нэгэшье һурагша хоёрдохёо нэгэ класста үлөөгдөөгүй байха. Энэшье жэлэй һуралсалай нэгэдэхи хахадые Л. Б. Тараскина эрхим амжалтатай дүүргэһэн байна. Нүхэр Тараскина энэ жэлэй һуралсалай жэлдэ нэгэдэхи классай 34 үхибүүдые эрдэмэй дээжэдэ һургажа ябана. Һаяхан инспекторскэ шалгалтын болоходо эдэ һурагшадынь гараһан материалаа һайн ойлгоһон байгаа. Үгышье һаа, багшаар хорёод жэлэй туршада ажаллажа ябаһан Бутыд Гармаевна Чимидцыреновагай ажал тухай хэлэхэдэ болохо Багшын дүршэлөөр баян боложо ябаһан Бутыд Гармаевнагай һургаһан үхибүүд жэл бүхэндэ классһаа класста орожо, эрхим һайнаар һуралсажа ябадаг юм.

Һаяхан Уланай дунда һургуулиин багшанарай совет дээрэ үгэ хэлэһэн багшанар — дунда һургуулиин ахалагша классуудта мэргэжэл мэргэжэлээрээ заадаг багшанар Л. Б. Тараскина, Б. Г. Чимидцыренова гэгшэдэй һургаһан шабинар номдоо бэрхэнүүд, журам һайнтай байдаг гэжэ тэмдэглэһэн байна.

Манай эндэхи һургуулинуудта дүршэлтэй багшанар яһала олон боложо байна. Тэдэнэй тоодо эхин һургуулиин багшанар Д. У. Шоноев, Д. Б. Будаев дунда һургуулиин биологиин багша Г. С. Семенова болон бусад.

Мүнөө ямар нэгэн һурагшын журам муутай байгаа һаань, энэ тэрэ һургуулиин һурагша тиибэ иибэ гэһэн үгэ хүүр тарадаг. Манай Уланай сомоной һургуулиин һурагшад хүдэлмэри хэхэдээ бэрхэ, һайнааршье һуралсадаг гэжэ магтуулжа ябадаг. Тиимэл хадань һургуули бүхэнэй багшанар һурагшадайнгаа дунда һуралсал, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайн байлгахын түлөө үдэр бүри оролдожо ябадаг юм.

Г. БАДМАЕВ,
Уланай сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Баргажан.

Улаан-Үдын Ербановай нэрэмжэтэ Үйлсэдэ «Туяа» гэжэ номой магазинай нээгдэһээр һара тухай болобо. Тэрэ үнгэрһэн үе соо хүн зондо 10 мянга гаран түхэригэй ном худалдагдаа.

Зураг дээрэ: «Туяа» гэжэ номой магазин соо.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

НИИСЛЭЛ ХОТОДОХИ УЛАСХООРОНДЫН ВЫСТАВКЭ

1966 оной майн тэнгһээ хойшо Москвада хүдөө ажахын машина, түхеэрэлгэнүүдэй уласхоорондын выставкэ нээгдэхэ, тэрээндэ олон орон хабаадалсаха юм. СССР-эй Арадай туйлалтануудые харуулдаг выставкын (ВДНХ) газаа эдэ машинанууд харуулагдаха.

Национальна тугуудаар шэмэглэгдэһэн ханадахи томо схемэ выставкын ерээдүйнхиие харуулна. Тэг дундань—Германиин Демократическа Республикын гүрэнэй туг. Энэ гүрэнэй табиһан зүйлнүүд арба мянга гаран дүрбэлжэн метр талмай эзэлхэ. Тэрээнтэй зэргэлээд Италиин хоёр табан фирмэнүүдэй, Болгариин—20, Чехословакиин—45, Швециин—7, Польшын—12 фирмын бараа ехэтэй оньһон машинанууд табигдаха....

— Зүгөөр гол талмай дээрэ бултандань зай хүртэхэгүй,—гэжэ выставкын главна инженер Виктор Глазков хөөрэнэ.—Тиигэбэшье хамаг һуури, талмайн аятай хадань, тэрээндэ забдаха хүнүүд үгы хаш. Даниин, Англиин, Бельгиин, Америкын, Финляндиин, Баруун Германиин фирмэнүүд һууринуудаа өөһэдөө олоһон, сэдьхэлээ хананги байна.

Хабар болотор ВДНХ-гай газаахи тал ондоо болгогдохо юм. Тэндэхи хүүшарһан павильонууд зайлуулагдаха, мүнөө сагайхяар шэлээр, түмэрөөр бүтээгдэһэн выставкын түхеэрэлгэнүүд бодхоогдохо. Шэнэдхэхэ, нарижуулан һайжаруулха гээшэ выставкын заншал хаям.

— Хүдөө ажахын машина бүтээлгын мүноонэй хүгжэлтын гол шэглэлнүүд эндэ табигдаһан зүйлнүүд дээрэ харуулагдаха,—гэжэ выставкын директор Леонид Руденко хөөрэнэ.—Жэшээнь, мүнөө олон зүйлэй ажал бэелүүлхэ тракторнууд бүтээгдэдэг болонхой. Мөөртэй «Беларусь МТЗ-50» гэжэ маркынхидал адли тракторнуудые эндэ харуулхабди. Тэдээндэ зуу ная гаран зүйлэй түхеэрэлгэнүүдые шагтагалжа, хүдөө ажахын хамаг хүдэлмэринүүдые бэелүүлжэ болохо юм.

Уласхоорондын выставкэ дээрэ юун харуулагдахаб? Болгариин «Агромашина» гэжэ нэгэдэл «Болгар ТЛ 30А» гэжэ трактор, фрезүүдые, плугуудые, культиваторнуудые, «Перла» гэжэ опрыскиватель, сенокосилка, сеноуборщик, ротационно борной, уһа сүршэжэ уһалдаг машинануудые, «Ракетэ» гэжэ аэрозольно агрегат, янза бүриин маркын насосуудые харуулха байна. Бельгиин «С. А. Интернешенел машинери корпорейшен» гэжэ фирмэ хартаабха, свёкло хуряадаг, жэмэс овощь илгабарилан багсалдаг машинануудые выставкэдэ табиха.

Шахтна худагуудай, мүн нээмэл булагуудай уһа булэхэ оньһон насосуудые Швециин «А/О Флюгт Интернашенел» гэжэ фирмэ табижа харуулха. Эдэ насосууд 50 метр хүрэтэр гүнзэгыһөө уһа булэжэ, час соо 300 кубометр хүрэтэр уһа гаргажа шадаха юм.

Комбайн кукуруза хуряаха дүрбэн рядтай түхеэрэлгэ, зүрүүд хоорондуур элдүүрилхэ трактор, үтэгжүүлгэнүүдые сасаха түхеэрэлгэ, свёкло хуряаха ба газарай хүрьһэ элдүүрилхэ мэтын хүдөө ажахын бусад машинануудые Америкын «Джон Дир» гэжэ фирмэ асарха.

Угаа ехэ үрэһэ хүрэнгэ үнгэ зүһөөрөө сэбэрлэгдэдэг, илгагдадаг байна. Тэрэниие гараар бэелүүлхын аргагүй. Энэ хүдэлмэриие алдуууригүй түргөөр дүүргэдэг Англиин «Гансенс Сортекс ЛТД» гэжэ фирмын электронно түхеэрэлгэ баһал эндэ харуулагдаха. Японии «Сатаке» Энжениринг Ко. ЛТД» гэжэ фирмэ сагаан будаагай ургаса хуряаха, сэбэрлэхэ машинануудые эндэ табиха юм.

Финлянди, Чехословаки, Венгри, Австри, Франциһаа асарагдаха түхеэрэлгэнүүд яагааб... Хамта дээрээ 19 оронууд, 500 гаран фирмэнүүд выставкэдэ хабаадалсахые зүбшөөлөө үгэһэн байна.

Энэ харалга баһа аралжаа наймаанай шанартай байха. Эндэ оньһон машинануудые абахадашье, худалдахадашье болохо юм. Барилгын ба харгы заһабарилгын машинануудай, химиин талаар хоёр удаа үнгэргэгдэһэн уласхоорондын выставкэнүүд худалдаа наймаанай хэлсээ баталха талаар Москвагай выставкын аятай һайн газар байһыень харуулаа. Жэшээнь, түрүүшын выставкэ дээрэ 20 миллион түхэригэй, хоёрдохи дээрэнь тэрээнһээ арба дахин ехэ мүнгэнэй наймаан хэгдэһэн байна.

Ерэхэ выставкын коммерческэ директор Лев Попов баһал талархалтай.

— Худалдаха юумэнэй байхада, абагшад хэзээдэшье олдохо,—гэжэ тэрэ хэлэнэ.—Советскэ Союз тухай хэлэхэ болоо һаа, манайхин олохон юумэ дурадхаха байха. Мүнөө манай орон хүдөө ажахын машинануудые, тракторнуудые үйлэдбэрилгөөр дэлхэй дээрэ түрүү һууринуудай нэгые эзэлнэ. СССР трактор бүтээлгээр США Англи хоёрые ахинхай. 1964 ондо 330 мянга тухай тракторнуудые бүтээжэ гаргаһан байгаабди. Мүн баһа шэнэ табан жэлэй тоонууд трактор бүтээлгын ургалта тухай гэршэлжэ үгэнэ. 1970 ондо СССР-тэ 625 мянган трактор үйлэдбэрилэгдэхэ юм. Пэгэ доро машинануудай шанарынь һайжаруулагдана, хүсэтэй, түргэн ябадалтай болгогдоно.

Газар эдлэхэ, тарилга хэхэ, ургаса хуряаха машинанууд шэнээр нэмээгдэнэ. Универсальна олон машинанууд байгуулагданхай.

Товшоор хэлэхэдэ, бидэнэй харуулха юумэнүүд олон. Мүнөө дэлхэйн табяад оронуудай дэлгүүрнүүд дээрэ советскэ хүдөө ажахын олохон машина, түхеэрэлгэнүүд амжалтатайгаар ашаглагдажа байдаг.

Выставкэдэ хабаадалсаһан бусадшье оронуудай машина, түхеэрэлгэнүүд баһал гүйсэтэй байха аабза. Яхадааб гэхэдэ, Германиин Демократическа Республика, США, Франци, Англи, Итали, Чехословаки, Польшо, Венгри, ФРГ, Швеци, Финлянди, Австри мэтын оронууд шэнэ шэнэ машинануудые выставкэдэ табиха юм.

Выставкэ дээрэ олон элидхэл хэгдэхэ, мэргэжэлтэдэй уулзалганууд, хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэхэ, хүдөө ажахын машина бүтээлгын шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэхэ. Выставкын полигон дээрэ машинанууд хүдэлтэгдэжэшье харуулагдаха байна.

Александр КОЛОСОВ.
(АПН).

СОВЕТ ШЭНЭ БҮЛЭНЭР

Шэнэ бүлэ болоһон Валерий Бычков, Валентина Захарова гэгшэд Гэрлэлгын ордон соо.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

Хүгжэм дуунай хүхюун аялга айлшадые уряалан, Ордоной таһалганууд соогуур сууряатна. Хүндэтэ хүнүүдэй хүлеэжэ үүдэнүүдэ түрүүшынхеэ нээгдэжэ, тэндэ үсын залуу хүбүүн басаган хоёрой хуби заяа мүнхэдэ холбохо үргэн замай эхи батаар табигдана.

Шэнээр баригдаһан «Прогресс» кинотеатраймнай шэл ханата байшангай үшөө нэгэ үүдэн уржадар нээгдэбэ. Улаан-Үдэ городой Гэрлэлгын ордоной тэрэ үүдээр хүбүүд, басагад бүлэг бүлэгөөрөө зубарилдан ороно. Тэдэнэр, тусхай таһалга соо оруулагдана. Ордоной директорэй таһалга соо хүн олон, ямар нэгэн найдэртэ бэлэдхэлэнэй тухагүхэн. Юуб гэхэдэ, январиин 30-най амаралтын үдэр хадаа Улаан-Үдэдэ тус ордон нээлгын, совет шэнэ бүлын найндэр боложон байна.

Ордоной хоёрдохи дабхарта гараха гэшхүүр дээрэ татагдаһан ягаан лентэ хүндэлэгдэ. Үдэрэй 12 час боложо, хүнүүдые дамжуурай хажууда суглараба. Гэр бүлэ болоһоной гэршэлүүлхэеэ ерэһэн хүбүүд, басагад гэшхүүр дээрэ гаран суурилба. Хүгжэмэй зэдэлжэ, барилга-хабсаралгын 834-дэхи поездын начальник нүхэр И. Д. Бугай тус ордоной барилгые дүүргэжэ ашаглалгада үгэнэбди гэжэ хэлээд, тэрэнэй түлхюуры Улаан-Үдын ажалшадай депутадуудай городской Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр С. М. Хабалова барюулна. Нүхэр Хабалов ордоной нээлгэтэй дашарамдуулан, ЗАГС-да орохоёо ерэһэн шэнэ бүлэнэрые амаршалаад, татагдаһан лентэ таһа хайшалба. Тиигээд ордоной хоёрдохи дабхарта гарахыень уриба.

Сагаан торгон плати үмдэжэ, дээгүүрнь сагаан хибэс нэмэргэ налбуулһан басаган хара костюмтай хүбүүнээр хүтэрэлдэн, ордоной хоёрдохи дабхарта гарана. Энэ хадаа 834-дэхи барилга-хабсаралгын поездын барилгаша басаган Эльвира Жалсанова, Мухар-Шэбэрэй «Эрдэм» совхозой хонишон байһан Николай Батуев гэгшэд болоно.

Ордоной энэ дабхарта гарахада хүлеэлгын, гэрлэгшэдые ЗАГС-да оруулаха, мүн банкедэй залнууд угтана. Тэдэ таһалгануудай шалы дээгүүр ковер дэбдеэтэй, зөөлэн һууринууд табяатай.

Ута столой саана ордоной директор К. Д. Бадмаева, горсоведэй депутат Г. П. Миронова, ВЛКСМ-эй горкомой секретарь А. Ф. Алексеева болон бусад зогсоно. Гэрлэгшэ хоёр өөһэдынгөө танил нүхэд, түрэлхид болон сугтаа ажаллажа байһан хүнүүдтэйгээ хамта тэрэ зал соо ороно. Эльвира Николай хоёр столой дэргэдэ ошожо, гэршэнэртэйгээ хамта актда гараа табибад. Ордоной директор нүхэр Бадмаева гэр бүлэ болоһонтойнь дашарамдуулан тэдэниие амаршалхаа зууралаа, эбтэй эетэй, үнэр баян бүлэ боложо һуухыень юрөөгөө, тэдэнэрэй ажалдань амжалта хүсөө. Тиигээд ута наһа наһалжа, удаан жаргал эдлэжэ, мүнгэн, алтан түрэнүүдээ хэхэдээ, үхи хүүгэд, ашанар гушанартайгаа хамта эндэ дахин ерээрэйгты гэжэ захяа. Бэри хүбүүн хоёр инаг дуранай тэмдэг болгон алтан бэһэлигүүдые андалдан зүүлсэбэ.

Городской Соведэй депутат нүхэр Миронова гэрлэгшэдтэ гэршэлгэ барюулаад, ажалшадай депутадуудай горсоведэй үмэнэһөө совет шэнэ бүлые амаршалба. Удаань барилга-хабсаралгын поездын хүдэлмэришэдэй зүгһөө амаршалга хүргэһэн нүхэр Кликунов шэнэ бүлын орохо шэнэ гэрэй түлхюур Эльвира Николай хоёрто барюулаа.

Улаан-Үдын городской Соведэй депутат нүхэр Г. П. Миронова гэрлэгшэдтэ гэршэлгэ барюулжа байна.

ВЛКСМ-эй горкомой зүгһөө амаршалга нүхэр Алексеева хүргэбэ.

Улаан-Үдэ станциин вагонно депогой слесарь Валерий Бычков, больницын хүдэлмэрилэгшэ Валентина Захарова, Железнодорожно районой түрүү предприятинуудай нэгэндэ хүдэлдэг слесарь Ранжур Цыреторов, промторгын магазинай наймаалагша Галина Ринчинова, шофер Арсентий Микульчинов, Екатерина Данчинова болон хамта долоон шэнэ бүлэ ордоной нээгдэһэн түрүүшын үдэр гэр бүлэ болоһоной гэршэлэлгэ абабад.

Һанаад үзыт, һайхан саг ерээл. Эсэгэ, эхын баалалтаар гэр бүлэ болгогдодог байһан буряад арадай хүбүүд, басагад һайн дура, һайхан сэдьхэлээрээ хамтарна. Совет залуу үетэмнай иимэ һаруул һайхан ордон соо ерээдүйнгөө зол жаргалта байдал зохёоно.

Н. ЦЫБЕНОВ.

ЗҮРГЭ БУЛЯАЛДААН ЭХИЛЭЭ

Үбэлэй спартакиадада зорюулагдаһан мүрысөөн манай республикын санашадай дундэ эхилбэ. Эндэ түрүү һуури эзэлһэн спортсменүүдынь республикын суглуулагдамал командада оруулагдажа, Россин Федерациин арадуудай гурбадахи спартакиадын түгэсхэлэй наадада хабаадалсаха эрхэ олохо юм.

Мүрысөөнэй түрүүшын үдэр 49 эхэнэрнүүд табан, 79 эрэшүүл 15 километрэй зайда урилдаа. Табан километрэй зайда болоһон урилдаанда эхэнэрнүүдэй дунда ёһотойл зүргэ буляалдаан болоно. Эндэ урилдаанда гараһан Ермакова («Труд») абаһаар хурдан солбоноор харайжа, табан километрэйнгээ зайе 20 минута 53 секунда соо гаталшаба. «Локомотив» бүлгэмэй түлөөлэгшэ Нина Стрекаловская фиништэ хүрэжэ ерэхэдээ, 20 минута 02 секунда соо зайгаа гаталжа, республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэнэ.

15 километрэй зайда эрэшүүлэй дунда болоһон урилдаанда спортын мастернууд хоорондоо тулалдажа ороно. Эгээн түрүүлэн фиништэ ерэһэн Константин Белоусов («Спартак») энэ зайгаа 56 минута 52 секунда соо гатална. Фиништэ хоёрдохи ерэһэн спортын мастер Юрий Котельников эрхимлэгшын сагые 36 секундаар һайжаруулжархиба. Спортын мастер Андрей Бурлаков бултанһаа һайн саг харуулжа, зайгаа 55 минута соо гаталжа, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

Нэгэ үдэрэй мүрысөөнэй дүн гаргахада, «Труд» бүлгэмэй санашадай команда түрүүлжэ ябана.

Н. НИМАЕВ.

Эрдэмтэд, оюутанай туһалагша

Үглөөнэй 8 час. Энэ үедэ Буряадай хүдөө ажахын институтда һуралсалай хэшээлнүүд эхилнэ. Хэшээлнүүдэй эхилхэһээ 20—30 минута урид хэдэн зуугаад студентнэр, багшанар институдай томо байшангай гол үүдээр ороод, аудитори тээшэ ябаха зуураа, тэндэхи «Союзпечатиин» киоскһоо шэнэ газетэ, журнал, элдэб ном худалдажа абадаг. Ном һудар хэрэглэгшэдые эндэ залуухан басаган урихаар угтажа байха. Энэмнай коммунис ажалай ударник, комсомолой гэшүүн Людмила Тоскина гээшэ.

Ажал хэрэгээ һайнаар мэдэдэг энэ наймаалагша гансахан лэ наймаа гүйлгэхэеэ хүсэдэг бэшэ, харин хүн зондо хэрэгтэй ном һударыень шэлэн оложо үгэхые оролдодог. Газетэдэ гараһан тусхай һонин материалнуудые олоной анхаралда табижа, витринэдэ хададаг. Ямар газетэ, журналда юу уншабал һонирхомоор бэ гэжэ уншагшадта хэлэжэ, дурадхажа байдаг, зарим хүнүүдтэй хөөрэлдэдэгшье. Иимэл хаданьь Людые студентнэр, багшанар бүгэдөөрэн хүндэлдэг. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр өөһэдтөө хэрэгтэй ном, газетэ, журналнуудые Людмилаэр дамжуулан захижа абадаг.

Н. ХАЗАГАЕВ.

Финляндиин Компартиин XIV съезд

ХЕЛЬСИНКИ, январиин 29. (ТАСС). Финляндиин Коммунис партиин ээлжээтэ XIV съезд мүнөөдэр эндэ Культурын байшан соо нээгдээ. Партийна ажабайдалай, КПФ-гэй политикын хэдэ хэдэн шухала асуудалнуудые, хамагай түрүүндэ ойрын үе соо бэелүүлэгдэхэ экономическа болон социальна шэнэдхэлгэнүүдэй талаар программын проектые делегадууд хаража үзэхэ байна.

Съездын хүдэлмэридэ 307 делегат болон хариин айлшад — гадаадын аха дүү партинуудай түлөөлэгшэд, тэрэ тоодо КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүндэ кандидат В. В. Гришин түрүүтэй КПСС-эй делегаци хабаадалсана.

КПФ-гэй генеральна секретарь Вилле Песси КПФ-гэй Центральна Комитедэй тоосоото элидхэл мүнөөдэр съезд дээрэ хэһэн, орон доторхи экономическа болон политическэ оршон байдалда сэгнэлтэ үгэһэн, партиин зорилгонуудые тодорхойлһон байна.

ДРВ-гэй президент Хо Ши Минэй бэшэг

ХАНОЙ, январиин 29. (ТАСС). Вьетнамай информационно агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Вьетнамда американ империалистнуудай хэжэ байһан ээрхэг түримхэй ябуулгануудтай дашарамдуулан, социалис гүрэнүүдые толгойлогшонорто ДРВ-гэй президент Хо Ши Мин январиин 24-дэ бэшэг эльгээгээ. Мүн лэ иимэ удхатай бэшэгүүдые хэдэ хэдэн бусад гүрэнүүдые, тэрэ тоодо 1954 ондо Женевэдэ болоһон зүблөөнтэй холбоотой гүрэнүүдые, толгойлогшонорто Хо Ши Мин нэгэн доро эльгээгээ.

Ташкентын Декларациин һарын үнгэргэгдэхын урда тээ

ДЕЛИ, январиин 29. (ТАСС). Ташкентын Декларациин һарые февральда үнгэргэхэ тухай Эб найрамдалай Бүхэиндиин Соведэй шиидхэбэри бүхы орон дотор ехээр һайшаагдана.

Декларациин уг зорилго, тэрэниие түргэнөөр бэелүүлхэ шухала байһан тухай Индиин олонитодэ һарын үедэ үнгэргэгдэхэ митингнүүд болон суглаанууд дээрэ тайлбарилагдаха юм. Ташкентын Декларацие тайлбарилһан олон тиражтай тусхай брошюранууд болон хуудаһануудые хэблэн гаргаха гэжэ шиидхэгдээ.

Декларациин баталан абтаһантай дашарамдуулан, февралиин 1-дэ Делидэ ехэ митинг үнгэргэхэ гэһэн шиидхэбэри Индиин Национальна конгресс гэжэ партиин Делидэхи организаци шиидхэбэри гаргаа. Ташкентдэхи хэлсээндэ хабаадаһан Гадаадын хэрэгүүдэй министр Сваран Сингх, Оборонын министр Я. Б. Чаван митинг дээрэ үгэ хэлэхэ байна.

Испаниин правительствын шиидхэбэри

НЬЮ-ЙОРК, январиин 29. (ТАСС). Ядерна зэбсэгтэй американ самолёдуудай газар дээгүүрээ ниидэлгые Испаниин правительство хорёо гээд Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондент мэдээсэнэ. Водородно бомбо тээжэ ябаһан «B-52» гэжэ американ бомбардировщигой январиин 17-до гэмтэжэ унаһанай һүүлээр энэ шиидхэбэри абтаһан байна. Американ болон испан сэрэгэй засагаархидай оролдолго гаргабашье, энэ бомбо мүнөө хүрэтэр олдоогүй байһаар.

США-гай КОМПАРТИИН КОНФЕРЕНЦИ БОЛОО

НЬЮ-ЙОРК, январиин 29. (ТАСС). Холбоото Штадуудай Коммунис партиин конференци январиин 14-һөө 17 хүрэтэр эндэ болоо гээд «Уоркэр» газетэ мэдээсэнэ. Партиин шиидхэхэ асуудалнууд болон зорилгонууд тухай Холбоото Штадуудай Коммунис партиин гол ажал ябуулагшадай нэгэн Гэс Холл конференци дээрэ элидхэл хээ. «Вьетнам арадта эсэргүүгээр Холбоото Штадуудай хэжэ байһан империалис гэмтэ муухай ээрхэг түримхэй ябуулгые» болюулхын түлөө тэмсэхэ хэрэгтэ Холл өөрынгөө элидхэл соо тусгаар анхарал хандуулаа.

Вьетнам арадта эсэргүү ээрхэг түримхэй дайн мүнөө үедэ дэлхэй дээрэ боложо байһан бүхы ушарнуудта нүлөөлнэ гээд Холл мэдүүлээ. Энэ дайн дэлхэйн бүхы оронуудай хоорондохи харилсаануудта нүлөө үзүүлнэ. Энэ дайн Холбоото Штадуудай, социалис оронуудай болон һаяхан сүлөөрһэн оронуудай хоорондохи харилсаануудай шэнжэ түхэлые тодорхойлгодо шиидхэхы үүргэ дүүргэнэ. «Жэрхэдэһээ хүрэхөөр американец» бүхы хүн түрэлтэнэй харaһаар байтарнь бүри бузгай муухай лаб боложол байна, «Янкинууд, гэртээ тонилогты!» гэһэн уряа мүнөө бүри шангаар дуулдадаг боложо байна.

Дотоодын политическэ асуудалнуудта тогтоходоо, Холл иигэжэ мэдүүлээ. Парти хадаа профсоюзна хэрэгүүдтэ урданайхида орходоо һураггүй ехэ анхарал хандуулха, хүдэлмэришэн ангиин нэгэдэл туйлахые эрмэлзэхэ ёһотой. Хүдэлмэришэн анги «иимэ нэгэдэлгүйгөөр, нэгэдэлэй түлөө тэмсэл хэнгүйгөөр экономическашье, политическашье талаар ямар нэгэн илалта туйлажа шадахагүй» гээд тэрэ мэдүүлээ.

Гражданска эрхын түлөө тэмсэл США-да шэнэ шатада гараад, негритян арадай экономическа болон политическэ тэгшэ эрхэтэй байлгада ушаруулагдадаг һаад хаалтануудые хамха унагаажа эхилээ гээд элидхэл соогоо Холл тэмдэглээ. Гражданска эрхын түлөө тэмсэл, демократиин түлөө тэмсэл, колониальна дарлалтаһаа сүлөөрхын түлөө, эб найрамдалай түлөө тэмсэл мүнөө хоорондоо нягта холбоотой гээд тэрэ мэдүүлээ.

Гэс Холл партиин ажал ябуулгые шүүмжэлхы ёһоор шэнжэлээд, США-гай Коммунис партиин саашадаа болохо съезд партиин хүдэлмэри һайжаруулха хараа замые тодорхойлхо гээд мэдээсээ.

Гэс Холлой элидхэлые конференцидэ хабаадагшад ехэ һайшаалтайгаар угтаа. Элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэ болоо гээд «Уоркер» газетэ мэдээсэнэ.

Ташкентын Деклараци бэелүүлэгдэнэ

КАРАЧИ, январиин 29. (ТАСС). Индиин пароходно компаниидуудта алба хэжэ байһан 1.500 пакистан морягууд Инди Пакистан хоёрой хоорондо тулалдаанай боложо байха үедэ Индидэ баригдаһан байгаа. Тэдэниие бусааха хүдэлмэри мүнөө үедэ эхилээ гээд Ассошиэйтед Пресс оф Пакистан гэжэ агентство дамжуулна.

Тулалдаанай үедэ Пакистанай талын хуряажа абаһан лабораторно болон кинематографическа түхеэрэлгэнүүдые дары бусааха тухай Пакистанай правительство захиралта үгэһэн байна.

Харилсаа гуримшуулхын тулада

ДЕЛИ, январиин 29. (ТАСС). Ташкентын Декларациин шиидхэбэринүүдые дүүргэлгэтэй холбоотой асуудалнуудые правительствын онсо комитет хаража үзөө. Хоёр ороной хоорондохи заһаруулха асуудалнуудые саашадань зүбшэн хэлсэхын тулада Инди Пакистан хоёрой министр зэргэтэй түлөөлэгшэдэй уулзалгые һаяар үнгэргэхэ шухала гэжэ комитедэй гэшүүд һанамжалһан байна.

Эд зөөри бусааха, транспорта харилсаа гуримшуулан һэргээхэ, худалдаа наймаанай холбоо барисаа һэргээхэ тухай асуудалнууд уулзалгын үедэ зүбшэн хэлсэгдэхэ хараалагдаа гээд «Индиан экспресс» газетэ бэшэнэ.

Премьер-министр Индира Ганди, Дотоодын хэрэгүүдэй министр Г. Нанда, Гадаадын хэрэгүүдэй министр С. Сингх, Оборонын министр Я. Чаван, Финансын министр С. Чоудхури онсо комитедэй шэнэ составта ороно.

Индиин МИД-эй секретарь Ч. Джха болон Пакистанһаа Индидэ байдаг верховно комиссар А. Хуссейн гэгшэдэй хэлсээн үсэгэлдэр боложо, Ташкентын Декларациин шиидхэбэринүүдые дүүргэлгэтэй холбоотой асуудалнууд хэлсэгдэһэн байна.

ДЕЛИ, январиин 29. (ТАСС). Пакистантай болоһон зэбсэгтэ тулалдаанда зорюулжа орон дотор эмхидхэгдэһэн выставкэнүүдые Пакистантай хүршэ һайн харилсаагаа бэхижүүлхэ зорилгоор хааха гэһэн шиидхэбэри Индиин правительство гаргаа гээд «Стейтсмен» газетэ мэдээсэнэ. Эдэ выставкэнүүд Бомбейдэ, Калькуттада, Хайдерабадта, Мадурайда болон Джодхпурта эмхидхэгдэһэн байгаа.

«Буудалгын газарта».

(«Вьетнам тэмсэнэ, Вьетнам илаха!» гэһэн темээр ТАСС-ай фотокорреспондент Валентин Собловэй фото-зурагуудай выставкэ. Энэ выставкэ Журналистнуудай түбэй байшан соо эмхидхэгдэһэн).

ТАСС-ай фотохроника.

ЮРТЭМСЭ ДЭЭРЭ ЮУН БОЛОНОБ?

ЖЕНЕВСКЭ КОМИТЕДЭЙ ХҮДЭЛМЭРИИЕ ҺААТУУЛХА ҺЭДЭЛГЭ

Буу зэбсэг хуряаха талаар комитет дүрбэ һарын турша соо забһарлаһанайнгаа һүүлээр январиин 27-до Женевын Нацинуудай ордон соо дахяад хүдэлмэрилжэ оробо.

Комитедэй мүнөөнэй, тоогойнгоо талаар юһэдэхи, сессиин зорилгонуудые Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин генеральна Ассамблейн XX сесси тодорхойлһон байна. Буу зэбсэг хуряаха хэдэн олон асуудалнууд сооһоо мүнөө үедэ эгээн яаралтайнь, эгээн хойшолуулашагүйнь ядерна зэбсэг дэлгэрүүлэн тараахагүй тухай асуудал болоно гэжэ Генеральна Ассамблейн делегадууд яһала ойлгохоор хэлэһэн байха юм.

Олон гүрэнэй материально-техническэ арга боломжонь мүнөө нилээд ехэ хэмжээндэ гараа, тэдэнэр хэдэн жэлһээ өөрынгөө ядерна зэбсэг байгуулжа шадахаар болоо. Стратегическэ шэнжэлэлгэнүүдэй Лондонско институдай мэдээнэй ёһоор, мүнөө хүдэлжэ байһан гү, али баригдажа байһан атомна реакторнууд жэлэй турша соо Индидэ 236 бомбо, Канадада, Баруун Германида, Италида, Японда, Бельгидэ, Швецидэ, Чехословакида (тоологдоһоной ёһоор) нэгэ бага үсөөншэгүүд атомна бомбонуудые, эсэстэнь Голландида 10 бомбо бүтээхэдэ яһала хүрэхөөр хэмжээнэй плутони гаргажа шадаха байна. Израиль, Египет, Швейцари болон Норвеги эдэ оронуудһаа тиимэ ехээр гээгдээгүй. «Ядерна клубай» гэшүүдэй олон болохо тудам ядерна зэбсэг хэрэглэлгые хорихо тухай договор баталхань бүри хэсүү бэрхэтэй болохо, тиимэһээ ядерна дайнай һүжэрхэ аюул улам ехэ болохо байна.

Ядерна зэбсэг тараахагүй гэһэн һанал бодолые буу зэбсэг хуряаха талаар комитедэй нэгэшье гэшүүн буруушаажа үгэ хэлэдэггүй, харин иимэ хэлсээ түргэнөөр баталха шухала гэжэ бултандаа зүбшөөдэг байха юм. Зүгөөр хэлсээнэй тодорхой эрилтэнүүдтэ тулажа ерэхэдээ, Холбоото Штадууд худхаляатажа, үнэндөө Баруун Германиин армиин ядерна зэбсэгтэ хүрэлсэхэ аргые үлөөхэ һэдэлгэ гаргадаг байна. Иимэ һэдэлгэнь угаа ехэ аюултай байһан дээрэһээ НАТО-гой талаар США-гай олон союзнигысшье түбэгшөөлгэдэг. Өөрынгөө хараа бодол дэмжүүлхын тулада Америкын дипломати бага бэшэ хүсэлэл оролдолго гаргана. Энэ сессиин урда тээхэнэ иимэ оролдолгонууд гаргагдаһан байгаа.

Комитедэй хүдэлмэриин эхилхэһээ хэдэн үдэр урид Англиин буу зэбсэг хуряалгын асуудалнуудые эрхилдэг министр Лорд Чалфонт Вашингтон ошожо, 18-най комитедтэ Америкын делегациие толгойлогшо Фостертой уулзаһан байна. Лондоной «Санди телеграф» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, «Женевэдэ дипломатическа талаар тулалдаанай гараха ябадал зайсуулха» зорилгоор эдэ хэлсээнүүд болоһон байха юм. Ушарынь хадаа Европодохи ядерна асуудалнуудаар нёдондо жэлэй зун Англи США хоёр арсалдажа, элитээр можо болоһон байгаа бшуу. Англиин правительство Америкын хараа бодолые гол түлэб үнэн сэхээр даган ябадаг, тиимэһээ иимэ уулзалгануудые эмхидхэлгэ бүришье ехэ һонирхолтой гэжэ һануулая. Комитедэй заседаниин дахяад болохоһоо хоёр хоног урда тээ США-гай, Канадын, Англиин болон Италиин делегацинуудай зүблөөн Парижда болюжо, өөһэдынгөө бэелүүлхэ юрэнхы тактикые тодорхойлон хараалһан байна. Дүрбэн делегациин түлөөлэгшэд өөһэдынгөө һанамжанууд тухай НАТО-гой саг үргэлжын сэрэгэй комитедтэ январиин 26-да элидхэжэ, тэрээнһээ нэмэлтэ заабаринуудые абаһан байха юм. НАТО-гой саг үргэлжын сэрэгэй комитедтэ Баруун Германи түлөөлэгдэдэг, тиимэһээ делегадуудта нэмэгтэ баадхалга хэхэ арга тэрэ олоһон байгаа гэжэ ажаглалта хэхэ шухала.

США ФРГ хоёр өөһэдынгөө союзнигуудые доохонуур үгэдөө оруулхаһаа арсадаггүй. Мүнөөхил «Санди телеграфай» мэдээсэһэнэй ёһоор, америкынхидэй үүсхэлээр Англиин гадаадын хэрэгүүдэй министерствын түлөөлэгшэдэй, ФРГ-гэй болон США-гай элшэн сайдуудай нюуса зүблөөн Женевскэ комитедэй хүдэлмэрилжэ байха үедэ Лондондо зарлагдаха гэжэ США-гай үүсхэлээр хараалагдаһан байха юм. Газетын бэшэһэнэй ёһоор, «Ядерна асуудалнууд, мүн буу зэбсэг хуряалгын асуудалнууд» зүблөөн дээрэ хаража үзэгдэхэ. Газетын мэдээнэй ёһоор, «Бонной һанамжые тодоор элирхэйлхэ гээшэ тус зүблөөнэй зорилгонь болоно».

Бонной һанамжанууд тухай хэлэхэ болоо һаа, ядерна зэбсэгтэй болохые тэрэнэй эрмэлзэдэгынь тон эли ха юм. Эдэ һанамжануудыень бусад гүрэнүүдэй зүбшөөхыень баадхаха гэһэн һэдэлгэнүүдые буу зэбсэг хуряаха талаар комитедэй хүдэлмэридэ һаад ушаруулха гэһэн һэдэлгэ гэхэһээ ондоогоор сэгнэхын аргагүй. Бундесвертэ ямаршье ядерна зэбсэг ямаршье аргаар олгожо болохогүй гэһэн хараа бодолые Советскэ Союзай, Европын бусад олон гүрэнүүдэй баримталдаг байһаниинь һайн мэдээжэ, тэрэнь хубилашагүй.

Комитедэй зүбшэхэ зүйлдэ табигдаһан хоёрдохи гол асуудал хадаа ядерна зэбсэг туршалгануудые хүсэдөөр хорихо асуудал болоно. Энэ асуудал шиидхэлгэдэ Холбоото Штадууд, тэрэнэй союзнигууд зорюута һаад ушаруулна. Замбуулинай дайдада, агаарта, уһан доро ядерна туршалгануудые хорихо тухай 1963 ондо Москвада баталагдаһан договорой нээжэ үгэһэн бодото замаар шэнэ алхамуудые хэхэһээ США элдэб техническэ шалтагаануудые дурдаад, зайсадаг байха юм. Буу зэбсэг яаралтайгаар түхеэрэлгые үргэлжэлүүлхэ зуураа, америкынхид тэрэ сагһаа эхилэн, Невада штадай полигон дээрэ 70 ядерна түхеэрэлгэнүүдые, тиихэдэ тэдэнэй гурбыень Женевскэ хэлсээнүүдэй эхилхын урда тээхэнэ тэһэлһэн байха юм. Тэһэрэлгын абяанай сурааталга эб найрамдалда дуратай бүхы хүн түрэлтэндэ уһэрилтэ шэнгеэр дуулдаһан байна.

Буу зэбсэг хуряаха тухай хэлсээе зорюута һаатуулга уласхоорондын шахардуу шанга байдал һуларуулха бусад олон асуудалнуудые, хамагай түрүүндэ Европодохи аюулгүй байдалай асуудалые, шиидхэлгэдэ һаад түбэг татана. Бонниско үһөө нэхэгшэдэй ядерна зэбсэгтэй болохо эрмэлзэлгыень дэмжэдэг политика США-гай зүгһөө бэелүүлгэ Европын тэг дунда бүри аюултай гуламта бии болгоно.

АМГАЛАН ЁҺОНОЙ ҮҮСХЭЛ

Нэгэ үетэнэй наһан соо хүн түрэлтэниие хоёр дахин дайнда түлхин оруулһан, мүноө дэлхэйн хоёрдохи дайнай дүнгүүдые хубилгаха тухай һанаашалжа байдаг Германиин милитаристнуудай политика Европодохи байдалай шахардуу шанга болоһоной гол шалтагаануудай нэгэн мүн. Дайнай аюулай энэ гол гуламтые зайсуулха гээшэ Европын бүхы арадуудай түрүүшын ээлжээнэй зорилго болоно. Энэ гуламтые зайсуулха эрхэ нүхэсэл бии. Иимэ эрхэ байдал бии болгохо зорилгоор Германиин Демократическа Республика һаяхан шэнэ үнэтэ үүсхэл гаргаһан байна. Шахардуу шанга байдал һуларуулха, буу зэбсэг хуряаха зорилготой хэмжээнүүд тухай үгээе ойлголсохые Баруун Германиин бундестагта ГДР-эй правительство дурадхаа. Атомна зэбсэгжэлгэһээ болон иимэ зэбсэг мэдэлдээ абахаһаа Германиин хоёр гүрэн арсаха, Европодохи мүнөөнэй хилэнүүдые мэдэрхэ, гэмгүй һайн дипломатическа харилсаа тогтоохо ёһотой гэжэ эдэ хэмжээнүүдээр хараалагдаһан байха юм.

Бонной тусхай тушаалтад эдэ дурадхалнуудта урда мэтэ ёһотойл хүйтэнөөр хандаа. Гэбэшье Германиин хоёр гүрэнэй хоорондохи харилсаа гуримшуулха шухала гэжэ Федеративна Республикын хүн зон бүри олоороо мэдэрдэг боложо байна. «Франкфуртер рундшау» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, Шлезвиг-Гольштейн гэжэ газар нютагта Германиин социал-демократическа партиин съезд һаяхан болоһон байгаа. «ФРГ-гэй ядерна зэбсэгтэй бололсохые» эрид шууд буруушааһан резолюциие съезд баталан абаһан байха юм. ГДР-тэй, бусад социалис оронуудтай хэлсээ хэхэ, худалдаа наймаанай холбоо хүгжөөхэ шухала гэжэ съездын делегадууд һанамжаяа хэлэһэн байна.

Эб найрамдалай болон энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха һанал бодол аалинааршье һаа, найдамтайгаар өөртөө зам табижа, Европын оронуудтахи бүри олон хүнүүдэй һанал бодолые эзэлдэг, мүн дайнай болон үһөө нэхэхэ хүсэнүүдые булижа шадахаар бодото хүсэн боложо байна.

ЭГЭЭН ЛЭ АЮУЛТАЙ ХҮНҮҮД

Мүнөө Холбоото Штадуудта «үгэ буляалдаан» ехээр боложо байнхай. Бюджет тухай конгресстэ президентын эльгээһэн бэшэг, рождествогой болон шэнэ жэлэй һайндэрнүүдэй үедэ ДРВ-е Америкын авиациин добтололгын таһалдуулагдаһые һэргээхэ тухай захиралта президент Джонсон үгэхэ гү, али үгы гү гэһэн асуудал зүбшэн хэлсэгдэнэ.

Президентын дурадхаһан бюджедһээ урмаа ехээр таһарһанаа жиирэй америкынхид нюужа шаданагүй. Вьетнамдахи дайн социальна ехэ асуудалнуудые шиидхэхын тулада, үгытэйшүүлдэ туһалхын, һургуулинууд болон больницануудые барихын, арадай бусад олон хэрэглэмжэнүүдые хангахын тулада шухала болохо мүнгэ зөөриин гол хубиинь эдинэ гээшэ. Америкэдэ «томо буунуудшье, мүн тоһоншье» бии байха гэжэ президентын найдуулһан найдабари хэниишье үнэмшүүлнэгүй. Вьетнамдахи дайнтай орон угы ехээр орёолдоо. Энэ дайнай хэлэ дүүрэхые президентшье, тэрэниие ехээр дэмжэгшэдшье хэлэжэ шадахагүй байна. США «Амгалан ёһоной добтолго хэнэ» гэдэг идхалгануудаа ёһотойл мэхэ гохо байһыень Джонсоной бэшэг, мүн Америкын правительствын үйлэ хэрэгүүд харуулжа үгөө. Джонсоной правительство иимэ уряа гаргахадаа, Вьетнамда амгалан байдал тогтоохые оролдоно бди гэһэн һанал бодол түрүүлжэ һэдэнэ гээшэ. Президентын тусхай, мүн юрыншье этигэмжэтэд дүшэ гаран оронуудта эльгээгдэһэн байха юм. США эб найрамдалые хүсэнэ, теэд тэрээндэнь вьетнамайхид өөһэдөө һаад ушаруулна гэһэн хэбэртэйгээр эдэ оронуудай гүрэнэй ажал ябуулагшадые этигүүлхые дурсагдаһан түлөөлэгшэд орһолдоһон байна.

Сагаан байшангай идхалга номнол урагшагүй байшоо. Энэ дайнда США гансаардангы байһанаа мэдэрнэ гэжэ гүрэнэй секретрь Дин Раск урда мэтэ гомдоһон зангаараа. Энэнь гайхалтайшье бэшэ. Президентын дипломатическа түлөөлэгшэдэй хариин гүрэнүүдэй ниислэлнүүд дээр зайжа-ябаха, США-гай эб найрамдалые хүсэдэг тухай Джонсоной өөрынь хэлэжэ байха үедэ, Америкын самолёдууд Вьетнамай городууд болон тосхонууд дээрэ бомбонуудые хаяжа, хорото бодосуудые сасажа гал түймэр шатаажа байгаа бшуу. Вьетнамдахи баазануудһаа Америкын авиаци хүршэ Лаос болон Камбоджодо дээрмэшэн ёһоор добтолоо. Дайнай ябуулгын боложо байһан районуудта шэнэ сэрэгүүд, техникэ, һомо хэрэгсэлнүүд эльгээгдэнэ. Эдэ бүгэдэ дайнай гал дүлые бүри ехээр һүжэрөөн шатааха һанаашалганууд тухай гэршэлжэ үгэнэ. Тиимэ болохолооро, «Амгалан ёһоной добтолго» хэнэбди гэһэн мэхэ гохонь арадуудай хараһаар байтар бүрэ руу һурөө. Энээниие Америкын хэлэлшье мэдэрнэ.

ДРВ-дэ бандит ёһоор добтолгые һэргээхэ гэжэ «дай журөөдэгшэдэй» һэдэжэ байһаниинь америкынхидые һанаае бүри ехээр зобооно. Иллинойс, Индиана штадуудай университедүүдэй 900 гаран профессор, наукын хүдэлмэрилэгшэд болон эрдэмтэд һаяхан Джонсондо нээмэл бэшэгээр хандажа, «Дайн байлдаае бүри шангадхан үргэдхэхэ» аюулһаа арсахыень уряалаа. 50 сенаторта Ассошиэйтед Пресс агентствын асуулга хэхэдэнь, ДРВ-е агаарһаа дахин добтолго хэхые буруушаажа байһан тухайгаа 25 сенаторынь мэдүүлһэн байна.

Хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, өөрынгөө ороной болон бүхы дэлхэйн олониитын һанамжые хэрэгсээнгүйгөөр ДРВ-е дахяад бомбодохо тухай захиралта үгэхөөр США-гай правительство бэлэн байна. Тиимэһээ «Дэлхэй дээрэхи эгээн лэ аюултай хүнүүд мүнөө үедэ Пентагоной байшан соо һууна... Тэдэнэр маанадые ехэ дайн тээшэ татана» гээд мэдүүлжэ сенатор Уэйн Морзе гэгшын дуулһые зүбшөөнгүй байха аргагүй болоно.

К. БЕЛЯЕВ.
(ТАСС).

Редакторай орлогшо
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора — 23-67, зам. редактора — 38-42, зам. редактора — 35-84, секретариата — 27-37, отделов: сельскохозяйственный — 47-59, 35-14, промышленный — 48-89, 33-61, корректорская — 35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жизни — 40-49, идеологический — 24-74, советского строительства и быта — 34-93, рабселькоров и писем — 25-41, 38-30, информации — 34-05 и переводов — 24-74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н03395. Зак. № 52.